

**BIULETYN
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM**

Nr 17

2013

POLSKIE TOWARZYSTWO BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

powstało w roku 1996

Towarzystwo jest członkiem
Société Internationale d'Étude du Dix-huitième Siècle
www.isecs.org

Adres: ul. Nowy Świat 72, p. 125
00-330 Warszawa
www.wiekosiemnasty.pl

Nowy numer konta:

Bank Przemysłowo-Handlowy (BPH), 97 1060 0076 0000 3380 0006 4404

**WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW ORAZ ZARZĄD APELUJĄ
O TERMINOWE REGULOWANIE SKŁADEK CZŁONKOWSKICH**

od 2013 r. w kwocie 70 zł;

Członkowie emerytowani oraz studiujący 40 zł

Biuletyn redaguje: Michał Zwierzykowski
e-mail: mzwi@amu.edu.pl

Okładkę projektował Mateusz Chachulski

Szanowni Państwo,

Zarząd Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym postanowił rozszerzyć funkcjonalność strony naszego Towarzystwa i umożliwić większe zaangażowanie Członków w jej aktualizację i wykorzystanie jako środka komunikacji, wymiany ważnych informacji naukowych, ogłoszeń o organizowanych wykładach, konferencjach, sesjach, opublikowanych książkach. W tym celu w ramach strony Towarzystwa (www.wiekosiemnasty.pl – zakładka FORUM) utworzone zostało **FORUM Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym**. Możliwości jego wykorzystania jest oczywiście bardzo wiele. Mamy nadzieję, że niebawem stanie się ważnym środkiem koordynacji studiów nad osiemnastym stuleciem, integrującym środowisko jego badaczy.

Moderatorami FORUM będą z ramienia PTBnWO: Anna Grzeško-wiak-Krwawicz oraz Michał Zwierzykowski. Administratorem jest Pan Grzegorz Szafranski, dzięki którego uprzejmości i pomocy mamy możliwość zainicjowania tej nowej formy aktywności Towarzystwa.

Zachęcając do rejestracji i aktywności na FORUM, łączymy wyrazy szacunku i pozdrowienia.

Zarząd PTBnWO

Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Członków POLSKIEGO TOWARZYSTWA BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

**22 października 2012 r. w Warszawie, w Pałacu Staszica
(ul. Nowy Świat 72), w Sali im. Adama Mickiewicza (nr 144)**

Zebranie rozpoczęło się w drugim regulaminowym terminie, o godz. 16.15 (po braku quorum w pierwszym terminie). Wzięło w nim udział 36 Członków Towarzystwa. Zebranych powitała Prezes Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, Teresa Kostkiewiczowa. W swoim wystąpieniu podkreśliła znaczenie zebrania w związku z wyborami nowych władz i koniecznością wytyczenia dalszych kierunków działań.

Michał Zwierzykowski i Marek Dębowski przedstawili sylwetki i dokonania naukowe Członków Towarzystwa i badaczy wieku osiemnastego, którzy zmarli w minionym roku: Jakuba Goldberga, Kariny

Wierzbickiej-Michalskiej i Jacka Lipińskiego. Zebrani uczcili minutą ciszy Ich pamięć.

Na przewodniczącego zebrania zaproponowano kandydaturę Tomasza Chachulskiego, który propozycję przyjął. W głosowaniu jawnym, przy jednym głosie wstrzymującym się, zebrani dokonali wyboru przewodniczącego obrad. Na sekretarza obrad zaproponowano Magdalенę Ślusarską, która propozycję przyjęła. W głosowaniu jawnym, przy jednym głosie wstrzymującym się, zebrani dokonali wyboru sekretarza obrad.

Tomasz Chachulski przejął przewodniczenie obradom i poprosił o akceptację zaplanowanego porządku obrad. W głosowaniu jawnym wszyscy wyrazili zgodę na zaproponowany porządek obrad.

Przewodniczący zapytał zgromadzonych, czy mają uwagi do protokołu z poprzedniego Zebrania PTBnWO, opublikowanego w „Biuletynie” Towarzystwa nr 16 z 2012 r. Ponieważ nikt nie zgłosił uwag, zarządził głosowanie. W głosowaniu jawnym wszyscy obecni głosowali za przyjęciem protokołu.

Następnie prezes Towarzystwa Teresa Kostkiewiczowa przedstawiła sprawozdanie ustępującego Zarządu za minione cztery lata (2008–2012), w porządku zapisów statutowych. Podjęła także refleksję na temat dokonania Towarzystwa w perspektywie jego 16-letniego istnienia.

Przewodniczący zebrania podziękował za sprawozdanie oraz ogólną refleksję nad działalnością PTBnWO. W dalszej kolejności Piotr Ugniewski przedstawił sprawozdanie Skarbnika Towarzystwa, Jerzy Dygdała przedstawił sprawozdanie z prac Komisji Wydawniczej PTBnWO, Zofia Zielińska zaprezentowała sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, Marek Dębowski przedstawił sprawozdanie z prac Komitetu Wykonawczego ISECS.

Po zakończeniu części sprawozdawczej Przewodniczący otworzył dyskusję i zachęcił do zabierania głosu. Marek Dębowski przedstawił zebranym informacje o planach druku materiałów zebranych po II Kongresie Badaczy Wieku Osiemnastego, który odbył się w Krakowie w 2011 r. Tom aktualnie znajduje się w redakcji, środki finansowe niezbędne do jego wydrukowania są już zgromadzone, a termin wydania książki przewidywany jest na koniec 2013 r. Przewodniczący zebrania zabrał głos, na prawach dyskutanta, podkreślając wagę istnienia serii wydawniczej Towarzystwa i że numerowanie takiej serii jest dobrym rozwiązaniem ze względów bibliograficznych. Bożena Mazurkowska zaproponowała, aby ogłosić konkurs na prace w serii, gdyż takie publikacje są istotne dla debiutujących, młodych badaczy. W nawiązaniu do kwestii finansowych

zapropowała, żeby zintensyfikować procedurę ściągania zaległych składek oraz, aby ewentualnie podjąć decyzję o ich podniesieniu. W odpowiedzi na te propozycje Jerzy Dygdała przedstawił sytuację Toruńskiego Towarzystwa Naukowego, w którym występują problemy z drukiem prac w serii wydawniczej, z powodu braku chętnych do publikacji i zaznaczył, że publikacje muszą prezentować wysoki poziom naukowy i podlegać procedurom recenzyjnym. Niezbędne jest także pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych. Przewodniczący zebrania Tomasz Chachulski, na prawach dyskutanta dodał, że Towarzystwo można ogłosić konkurs na najlepszą pracę doktorską z zakresu wiedzy o oświeceniu. Na tym dyskusję zamknięto.

Następnie przystąpiono do głosowania nad udzieleniem absolutorium ustępującemu Zarządowi. W głosowaniu jawnym, przy sześciu głosach wstrzymujących się, Walne Zebranie członków PTBnWO udzieliło absolutorium ustępującemu Zarządowi.

Przystąpiono do procedury wyboru Prezesa, Zarządu i Komisji Rewizyjnej na kadencję 2012–2016, którą poprzedzono wyborem Komisji Skrutacyjnej. Do Komisji zaproponowano: Katarzynę Napierałę, Magdalenę Górską i Urszulę Kosińską, które wyraziły zgodę. W wyniku głosowania jawnego, przy trzech głosach wstrzymujących się, dokonano wyboru Komisji Skrutacyjnej w zaproponowanym powyżej składzie.

Następnie przystąpiono do wyboru nowego Prezesa. Ustępująca Prezes, Teresa Kostkiewiczowa, zaproponowała kandydaturę Anny Grześkowiak-Krwawicz. Przedstawiła sylwetkę Kandydatki oraz Jej wybitne dokonania zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej, a także dotychczasowe zaangażowanie w działalność i prace PTBnWO. Innych kandydatur nie zgłoszono.

W głosowaniu tajnym oddano 36 kart do głosowania na kandydaturę Anny Grześkowiak-Krwawicz jako nowego Prezesa PTBnWO. 36 głosów było na „tak”, innych głosów nie stwierdzono. Przewodniczący zebrania Tomasz Chachulski pogratulował nowej Prezes. Do gratulacji przyłączyli się wszyscy uczestnicy zebrania.

Kolejnym etapem procedury był wybór członków Zarządu. Do obsadzenia było sześć miejsc. Prezes Anna Grześkowiak-Krwawicz zaproponowała kandydatury Michała Zwierzykowskiego i Klary Leszczyńskiej-Skowron. Jerzy Dygdała zgłosił Piotra Ugniewskiego. Izabela Zatorska — Marka Dębowskiego. Piotr Ugniewski — Izabelę Zatorską. Marian Drozdowski — Macieja Foryckiego i Jerzego Dygdałę. Jerzy Dygdała podziękował, tłumacząc swoją decyzję długoletnią pracą w Zarządzie. Pozostałe osoby wyraziły zgodę na kandydowanie.

Paweł Kaczyński zaproponował zamknięcie listy. Zebrani w głosowaniu jawnym jednogłośnie wyrazili zgodę na zamknięcie listy.

W głosowaniu tajnym na członków Zarządu PTBnWO oddano 34 karty do głosowania: Michał Zwierzykowski: 34 na „tak”; Klara Leszczyńska-Skowron: 33 na „tak”, 1 na „nie”; Piotr Ugniewski: 33 na „tak”, 1 na „nie”; Marek Dębowski: 33 na „tak”, 1 na „nie”; Izabella Zatorska: 31 na „tak”, 2 na „nie”, 1 na „wstrzymuję się”; Maciej Forycki: 34 na „tak”.

Przewodniczący zebrania pogratulował wyborcu nowym członkom Zarządu. Następnie przystąpiono do zgłaszania kandydatur do Komisji Rewizyjnej PTBnWO (do obsadzenia było pięć miejsc). Izabella Zatorska zaproponowała Pawła Matyaszewskiego. Marian Drozdowski – Zofię Zielińską, która podziękowała za zaufanie, ale odmówiła ze względu na długoletnią pracę w Komisji. Michał Zwierzykowski zgłosił Stanisława Roszaka. Maciej Forycki – Agnieszkę Jakuboszczak. Marek Dębowski – Bożenę Mazurkową. Anna Grześkowiak-Krwawicz – Pawła Kaczyńskiego. Wszyscy wyrazili zgodę. Na tym jednogłośnie zamknięto listę kandydatów.

W głosowaniu tajnym na członków Komisji Rewizyjnej PTBnWO oddano 33 karty do głosowania: Paweł Matyaszewski: 31 na „tak”, 1 na „nie”, 1 na „wstrzymuję się”; Stanisław Roszak: 31 na „tak”, 1 na „nie”, 1 na „wstrzymuję się”; Agnieszka Jakuboszczak: 32 na „tak”, 1 na „nie”; Bożena Mazurkowa: 33 na „tak”; Paweł Kaczyński: 33 na „tak”.

Przewodniczący zebrania pogratulował wyborcu nowym członkom Komisji Rewizyjnej i udzielił głosu Michałowi Zwierzykowskiemu, który poprosił zebranych o przysyłanie materiałów do kolejnego – 17 numeru „Biuletynu PTBnWO”. Równocześnie przeprosił za kłopoty techniczne, w wyniku których materiały kilku osób nie ukazały się w numerze 16 za 2011 r. – zostaną uwzględnione w kolejnym numerze. Paweł Kaczyński wrócił do kwestii składek oraz problemu z uporczywie niepłacącymi. Barbara Judkowiak i Marian Drozdowski zwrócili uwagę na konieczność obniżenia składek dla doktorantów. Na tym Przewodniczący zebrania Tomasz Chachulski zakończył dyskusję i przekazał prowadzenie zebrania nowej Prezes, Annie Grześkowiak-Krwawicz.

Prezes Anna Grześkowiak-Krwawicz w imieniu ustępującego Zarządu zgłosiła dwa wnioski o przyznanie Teresie Kostkiewiczowej, inicjatorce powołania PTBnWO i jego Prezes od początków istnienia – tytułu Honorowego Prezesa PTBnWO oraz godności Członka Honorowego. Pomimo, że tytuł Honorowego Prezesa nie jest statutowy, jak zaznaczyła Anna Grześkowiak-Krwawicz, Walne Zgromadze-

nie Członków jest władne podjąć taką decyzję. Oba wnioski zostały przyjęte przez aklamację.

Następnie nowa Prezes przedstawiła wizję dalszej działalności PTBnWO. Zaznaczyła, że zamierza kontynuować rozpoczęte prace. Towarzystwo postrzega jako ośrodek integrujący badaczy. Zaznaczyła, że niezbędna jest aktywizacja młodych wokół Towarzystwa. Podkreśliła znaczenie „Biuletynu” i publikowanych w nim danych, które mają istotny walor bibliograficzny, zaś strona internetowa docelowo powinna stać się ważnym miejscem publikacji w formacie elektronicznym. Przypomniała, że w 2016 r. ma odbyć się w Poznaniu kolejny, III już kongres badaczy wieku osiemnastego, a na koniec 2013 r. planowana jest konferencja poświęcona Rousseau i Diderotowi. Celem nowego Zarządu będzie także pozyskiwanie środków zewnętrznych na potrzeby działalności Towarzystwa.

W ramach wolnych wniosków Paweł Kaczyński zgłosił wniosek formalny, dotyczący zwiększenia od roku 2013 składki podstawowej do 70 zł, przy pozostawieniu stawki 40 zł dla Członków emerytowanych i studiujących. W głosowaniu jawnym wniosek przyjęto przy jednym głosie wstrzymującym się.

Prezes Anna Grześkowiak-Krwawicz jeszcze raz podziękowała za wybór oraz uczestnictwo w zebraniu i zamknęła obrady.

Protokołowała Magdalena Ślusarska

Informacja o ukonstytuowaniu się nowego Zarządu i Komisji Rewizyjnej PTBnWO na kadencję 2012–2016

Bezpośrednio po zakończeniu Walnego Zebrania Członków w dniu 22 października 2012 r., nowo wybrany Zarząd oraz Komisja Rewizyjna zebrały się, w celu ukonstytuowania i podziału funkcji. Zarząd, pod przewodnictwem Prezes, Anny Grześkowiak-Krwawicz, powierzył funkcje wiceprezesów Markowi Dębowskiemu i Piotrowi Ugniewskiemu, sekretarzem generalnym został Michał Zwierzykowski, skarbnikiem Maciej Forycki. Komisja Rewizyjna spośród swego grona wybrała przewodniczącego, którym został Paweł Kaczyński, oraz sekretarza, Agnieszkę Jakuboszczak.

[Michał Zwierzykowski]

**Sprawozdanie z obrad Komitetu Wykonawczego
International Society for Eighteenth-Century Studies /
Société International d'étude du Dix-huiti me Si cle
Montreal, 23–24 sierpnia 2012**

Na początku 2012 r. Zarząd Polskiego Towarzystwa Bada n nad Wiekim Osiemnastym powierzy  funkcj  delegata krajowego Towarzystwa do w ladz międzynarodowych wiceprezesowi PTBnWO, Markowi Dębowskiemu z Uniwersytetu Jagiellońskiego, który zast pi  na tej funkcji Ann  Grzeszkowiak-Krwawicz (IBL PAN).

Nowy delegat wzię udział w dniach 23–24 sierpnia 2012 r. w dorocznym posiedzeniu SIEDS/ISECS, którego gospodarzem w by  Uniwersytet UQAM w Montrealu (Kanada). W dniu 23 sierpnia (czwartek) porządek obrad, które prowadzono w Wielkiej Bibliotece Québec, obejmowa  10 punktów. Po otwarciu zgromadzenia członków komitetu oraz delegatów krajowych SIEDS/ISECS przez Przewodniczącego M. A. Berniera, rozpoczęto dyskusj  od sprawozdań róznych agend Komitetu Wykonawczego (wybranego w roku 2011): Sekretarza Generalnego, Skarbnika, Sekretariatu Technicznego, Operatora Domeny Internetowej.

Następnie, po przyj ciu sprawozdań, kolejne punkty obrad dotyczy  zmian regulaminowych (gównie ustalenia kadencyjności delegatów krajowych) i modyfikacji domeny internetowej. Ważnym elementem dyskusji by  również podania o przy czenie do SIEDS/ISECS nowych towarzystw: argentyńskiego, brazylijskiego, tureckiego oraz wallo skiego. Innym istotnym punktem obrad by  przyczyny os bienia aktywności kilku towarzystw, niegdyś bardzo znaczcych, jak np. węgierskiego i koreańskiego oraz możliwości dzia an w ladz międzynarodowych, zmierzających do ich o wienia.

Ostatnim punktem dyskusji by  propozycje zorganizowania Kongresów SIEDS/ISECS w Rotterdamie w 2015 i w Edynburgu w 2019 r.

W dniu 24 sierpnia odbyła się konferencja towarzyszcza posiedzeniu SIEDS/ISECS, którą zorganizowa  Wydział Historii Uniwersytetu UQAM w Montrealu (konkretnie prof. Pascal Bastien), poświęcona zagadnieniu „Justice, ordre et vengeance au XVIIIe si cle”. Obrady toczono w pięknie odrestaurowanym pałacu Ramezay w centrum Montrealu.

Wyg szone dziesięc referatów, dotyczących róznych kontekstów problematyki osiemnastowiecznej sprawiedliwości i zemsty (kulturowych, religijnych, geograficznych, literackich), w tym referat dele-

gata polskiego, poświęcony sprawiedliwości i zemście w tragediach Woltera.

Obie części Komitetu Wykonawczego SIEDS/ISECS w Montrealu były doskonale zorganizowane. Na zakończenie, w sobotę 25 sierpnia, koledzy kanadyjscy zaprosili delegatów na wycieczkę autobusową w okolice ujścia rzeki Richelieu do rzeki Świętego Wawrzyńca, gdzie w XVIII w. toczyły się główne walki Francuzów z Anglikami o panowanie nad Kanadą.

[Marek Dębowski]

Nowi Członkowie PTBnWO

Jakub Bajer
Jolanta Czerzniewska
Agata Demkowicz
Mikołaj Getka-Kenig
Jerzy Głowacki
Estera Lasocińska
Klara Leszczyńska-Skowron
Andrzej Rabsztyń
Agnieszka Whelan
Katarzyna Zawilska

PRACE OPUBLIKOWANE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA W LATACH 2011–2012

(Wykaz obejmuje prace w części lub całości odnoszące się
do wieku XVIII i początków wieku XIX)

KSIĄŻKI

Książki wydane pod patronatem Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym

- *Codzienne kłopoty, wielkie interesy i podwójna elekcja: korespondencja radziwiłłowskich urzędników z księżną Anną z Sanguszków Radziwiłłową i jej synem Michałem Kazimierzem z 1733/1734 roku*, wyd. J. Dygdała, DiG, Warszawa 2013, ss. XXXII, 226.

Pozostałe książki

Marek Bratuń

- *Relations polono-suisses au XVIIIe siècle. Nouvelles approches*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2012, ss. 156.

Richard Butterwick-Pawlikowski

- *The Polish Revolution and the Catholic Church, 1788–1792. A Political History*, Oxford University Press, Oxford–New York 2012, ss. 390.
- *Polska Rewolucja a Kościół katolicki 1788–1792*, Arcana, Kraków 2012, ss. 1008.

Barbara Czwrónóg-Jadczak

- *Klasycy i romantycy. Spór i dialog*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2012, ss. 229.

Jarosław Dumanowski

- *Półgęski, czarnina i karp w piernikach. Przepisy kulinarne z najstarszych książek kucharskich z regionu kujawsko-pomorskiego*, wybrali i opracowali J. Dumanowski, A. Kleśta-Nawrocka, Gruczno 2012.
- *Tatarskie ziele w cukrze, czyli staropolskie słodczyce*, Muzeum Pałac w Wilanowie, Warszawa 2011, ss. 91.

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- *Czy rewolucja może być legalna? 3 maja 1791 w oczach współczesnych*, DiG, Warszawa 2012, ss. 226.
- *Gulliver in the Land of Giants. A Critical Biography and the Memoirs of the Celebrated Dwarf Joseph Boruwłaski*, Ashgate, Farnham 2012, ss. 155, il.
- *Queen Liberty. The concept of freedom in the Polish-Lithuanian Commonwealth*, „Studies in Central European Histories”, red. T. A. Brady, Jr., R. Chickering, t. 56, Brill, Leiden–Boston 2012, ss. 135.

Urszula Kosińska

- *August II w poszukiwaniu sojusznika. Między aliansem wiedeńskim i hano-werskim (1725–1730)*, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2012, ss. 564.

Andrzej Michalski

- *Działalność gospodarcza książąt Czartoryskich w księstwie klewańskim w latach 1701–1741*, Słupsk 2012, ss. 244.

Wojciech Piotrowski

- *Słownik elit dawnych ziem wschodniej Rzeczypospolitej*, t. 3: M–S, Wydawnictwo ASTRA, Łódź 2012.

Anna Reglińska-Jemioł

- *Formy Taneczne w polskim teatrze jezuickim XVIII wieku*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2012, ss. 552.

Stanisław Roszak

- *Koniec świata sarmackich erudyków*, SOP, Toruń 2012, ss. 218.

Ferenc Tóth

- *Correspondance diplomatique relative à la guerre d'indépendance du prince François II Rákóczi (1703–1711)*, Champion-Slatkine, Paris–Geneve, 2012, ss. 605; *Bibliothèque de l'étude de l'Europe centrale*, N° 9.

Elżbieta Wichrowska

- *Hipolit Klimaszewski — nieznaną kartą z dziejów Wielkiej Emigracji*, Wydawnictwo Veda, Warszawa 2012, ss. 216.
- *TWOJA ŚMIERĆ — Początki dziennika intymnego w Polsce na przełomie XVIII i XIX wieku. Antoni Ostrowski „Życie najlepszej żony opisane przez czulego jej małżonka dla kochanych dzieci” oraz „Dziennik moich uczuciów, czyli elegia serca”*, Spectrum Press, Warszawa 2012, ss. 460.

Zofia Zielińska

- *Polska w okowach „systemu północnego” 1763–1766*, Wydawnictwo Arcana, Kraków 2012, ss. 691.

Michał Zwierzykowski

- [wspólnie z Robertem Kołodziejem] *Bibliografia parlamentaryzmu Rzeczypospolitej szlacheckiej / Bibliography of the parliamentary system of the Nobles Republic*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2012, ss. 122.

Alina Żórawska-Witkowska

- *Muzyka na polskim dworze Augusta III*, cz. 1, Wydawnictwo Muzyczne Polihymnia, Lublin 2012, ss. 630.

PRACE ZBIOROWE

- *Antyk oświeconych. Studia i rozprawy o miejscu starożytności w kulturze polskiej XVIII wieku*, red. T. Chachulski, Warszawa 2012, ss. 780.
- „*Byłe w ludziach światło było...*”. *Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci*, red. G. Zając, Księgarnia Akademicka, Kraków 2012, ss. 455; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne. Rozprawy*, t. 10.
- *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos kraštovaizdis. Mokslinių straipsnių rinkinys. Skiriama profesorės Jūratės Kiaupienės 65-mečiui*, red. R. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius 2012, ss. 768.
- *Notions of the Self. The search for identity in the East Central Europe in the 18th century*, red. D. Dolański, A. Pufelska, Zielona Góra–Potsdam 2012, ss. 198.
- *La recherche dix-huitième en France et en Pologne. Ewa Rzadkowska 1913–2009 in Memoriam*, red. I. Zatorska, Zakład Graficzny, Warszawa 2012, ss. 140.
- *Rok 1809 w literaturze i sztuce*, red. B. Czwórnóg-Jadczyk, M. Chachaj, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2011, ss. 230; seria: *Obrazy Kultury Polskiej*.

EDYCJE ŹRÓDŁOWE

- *Bajki na łamach „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych”*, wstęp A. Petlak, oprac. tekstów A. Mateusiak, A. Petlak, B. Wolska, Wyd. Katedra Edytorstwa, Łódź 2011, ss. 162; seria: *Prace Katedry Edytorstwa Wydziału Filologicznego UŁ*, t. 5.

- Michał Jan Borch, *Nadpisy do Ogrodu mojego Warklańskiego Zamku, 1791*, oprac. J. Polanowska [jako Aneks w: *Ogród w Warklanach* [Inflanty Polskie] – *dzieło właściciela Michała Jana Brocha i architekta Vincenza de Mazottiego*, *Biuletyn Historii Sztuki*, 74 (2012), nr 3/4, s. 36–44].
- Carlo Goldoni, *Teatr komediowy*, przekł. i oprac. J. Dygul, Wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2011, ss. 192; seria: *Theatroteka. Źródła i Materiały do Historii Teatru*, red. D. Ratajczakowa, t. 19.
- Antoni Gorecki, *Wiersze wybrane*, wstęp i oprac. J. Kowal, Wydawnictwo Naukowe Collegium Columbinum, Kraków 2011, ss. 421.
- Franz Lang, *O działaniu scenicznym* [1727], przekł. i komentarz J. Zaborowska-Musiał, wstęp B. Judkowiak, Wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2010 [druk 2011], ss. 296; seria: *Theatroteka. Źródła i Materiały do Historii Teatru*, red. D. Ratajczakowa, t. 18.
- *Moda bardzo dobra smażenia różnych konfektów i innych słodkości, a także przyrządzania wszelkich potraw, pieczenia chleba, i inne sekreta gospodarskie i kuchenne*, opr. i wyd. J. Dumanowski, R. Jankowski, Warszawa 2011; seria: *Monumenta Poloniae Culinaria*, red. J. Dumanowski, t. 2.
- Adam Stanisław Naruszewicz, *Poezje zebrane*, t. 3, wyd. B. Wolska, Wydawnictwo IBL PAN, Warszawa 2012; seria: *Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia*, t. 11.
- Johannes Sinapius, *Olsnographia oder Eigentliche Beschreibung des Oelßnischen Fürstenthums in Nieder-Schlesien* [Dokument elektroniczny], red. i wstęp w j. polskim i niemieckim L. Harc, tłumaczenie wstępu D. Żminkowska, Wrocław 2012, e-Wydawnictwo BUWr (e-Biblioteka Historyczna; 4), 1 dysk optyczny (CD-ROM). Zasób elektroniczny publiczny (otwarty): <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/37046> [Digitalizat i opracowanie krytyczne pracy wydanej oryginalnie w dwóch tomach w latach 1706–1707].
- K. Stasiewicz, *Barbara Sanguszkowa i Elżbieta Drużbacka w świetle nowych źródeł*, Pracownia Wydawnicza ElSet, Olsztyn 2011, ss. 121. [Zawiera edycję niepublikowanych listów Elżbiety Drużbackiej, podobizny autografów oraz transkrypcje].
- Wojciech Wincenty Wielądsko, *Kucharz doskonały pożyteczny dla zatrudniających się gospodarstwem*, wyd. i opr. J. Dumanowski, przy współudziale A. Kleśty-Nawrockiej, Warszawa 2012; seria: *Monumenta Poloniae Culinaria*, red. J. Dumanowski, t. 3.
- *Wiersze imiennowe poetów z drugiej połowy XVIII wieku*, wstęp, wybór tekstów i opracowanie B. Wolska, B. Mazurek, T. Chachulski, Wyd. Instytutu Badań Literackich PAN, Warszawa 2011, ss. 320.

**ZAPOWIEDZI EDYCJI KSIĄŻKOWYCH
W SERII
„Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia”**

W opracowaniu:

Paweł Ksawery Brzostowski, *Wieśniaczka*, oprac. Magdalena Ślusarska.
Jakub Jasiński, *Utworki zebrane*, oprac. Aurelia Has.

Franciszek Karpiński: *Wiersze zebrane*, cz. II, *Psalterz*, *Dramaty*, *Pisma prozą*, oprac. Tomasz Chachulski.

Michał Franciszek Karpowicz, *Kazania trybunalskie*, oprac. Magdalena Ślusarska.

Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Bajki*, oprac. Natalia Kawałko.

Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Erotyki*, oprac. Bożena Mazurkova.

Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Poematy*, oprac. Roman Dąbrowski i Tomasz Chachulski.

Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Wiersze 1783*, oprac. Tomasz Chachulski.

Stanisław Konarski, *Epaminondas*, oprac. Jacek Wójcicki.

Stanisław Konarski, *Poezje*, oprac. Jacek Wójcicki.

Kajetan Koźmian, *Ody napoleońskie*, oprac. Zofia Rejman, Małgorzata Nesteruk.

Franciszek Dzierżykraj Morawski, *Bajki*, oprac. Marta Kowalewska.

Adam Naruszewicz, *Diariusz podróży Króla Jego Mości Stanisława Augusta na Ukrainę*, oprac. Magdalena Bober-Jankowska.

Adam Naruszewicz, *Inedita*, oprac. Barbara Wolska.

Adam Naruszewicz, *Poezje zebrane*, t. IV, oprac. Barbara Wolska.

Józef Sygiert, *Pisma wierszem i prozą*, oprac. Jerzy Snopek.

Stanisław Trembecki, *Bajki*, oprac. Jerzy Snopek i Wojciech Kaliszewski.

Felicjan Wykowski, *Rymy zebrane*, oprac. Magdalena Ślusarska.

ARTYKUŁY

Alina Aleksandrowicz

— „Korale” — nieznaną komedia Marii z ks. Czartoryskich Wirtemberskiej, [w:] „Byle w ludziach światło było...”. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci, red. G. Zając, Kraków 2012, s. 11–21; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne. Rozprawy*, t. 10.

— *Nieznaną rozprawą Adama Jerzego Czartoryskiego pt. „Jadwiga”*. Z myślą o unii polsko-litewskiej, [w:] *Związki Lublina i Wilna. Studia i materiały*, t. 1, red. T. Rodziewicz, Lublin 2011 [druk 2012], s. 103–124.

- *Znaczenie Świątyni Sybilli i Domu Gotyckiego w kulturze polskiej*, Lublin. Kultura i Społeczeństwo, 9 (2012), nr 4 (16), s. 9–17.

Jakub Bajer

- *Le Grand Tour du dernier élu de Pologne. Chez Madame Geoffrin (1753–1754)*, *Studia Europea Gnesnensia*, 6 (2012), s. 241–260.
- *La maison de Saxe et la reconnaissance du roi Stanislas-Auguste par les cours du Sud (1764–1766)*, *Studia Europea Gnesnensia*, 5 (2012), s. 257–277.
- *Marie-Thérèse Geoffrin (1699–1777) – „caryca Paryża” i „ambasadorka” Polski*, [w:] *Kulturowe wzorce a społeczna praktyka. Studia z dziejów kobiet*, red. A. Jakuboszczak, P. Matusik, Poznań 2012, s. 147–167.

Ewa Barylewska-Szymańska

- *Gdańskie kuchnie i spiżarnie w drugiej połowie XVIII w.*, [w:] *Historia naturalna jedzenia. Między antykiem a XIX wiekiem*, red. B. Możejko, współpraca E. Barylewska-Szymańska, Gdańsk 2012, s. 307–318; *Res Gedanenses. Studia i materiały Muzeum Historycznego Miasta Gdańska*, t. VI.
- [wspólnie z Zofią Maciakowską] *Urbanistyka i architektura miast Prus Królewskich*, [w:] *Prusy Królewskie 1454–1772. Społeczeństwo – Kultura – Gospodarka. Szkice z dziejów*, red. E. Kizik, Gdańsk 2012, s. 394–430, il. s. 565–579.
- *Wspomnienia gdańskiego kupca zbożowego Ernsta Christopha Mixa (1774–1848)*, *Rocznik Gdański*, 69/70 (2009–2010) [druk 2011], s. 161–168.

Marek Blaszkę

- *Edukacja permanentna w perspektywie historycznej – Antoniego Popławskiego plan nauczania i wychowania dzieci chłopskich*, *Zamojskie Studia i Materiały*, seria *Pedagogika*, nr 1 (2011) [druk 2012], s. 47–53.

Magdalena Bober-Jankowska

- *Adventus Stanisława Augusta. Blaski i cienie wojaży monarchy*, *Kronika Zamkowa*, 61–62 (2011), nr 1–2, s. 119–136.
- *Naruszewiczowy przekład Tacyta*, [w:] *Antyk Oświeconych*, red. B. Mazurek, T. Chachulski, Warszawa 2012.

Regina Bochenek-Franczakowa

- *„À l’aube du roman historique moderne: le roman de l’après-Thermidor”*, [w:] *Le Tournant des Lumières. Mélanges en l’honneur de Malcolm Cook*, red. K. Astbury, C. Seth, Paris 2012, s. 223–232.

- *A Revolutionary Inspiration. Laurence Sterne's „Tristram Shandy” and „Ann'quin Bredouille” by Jean-Claude Gorjy*, [w:] *Eyes to Wonder, Tongue to Praise. Volume in Honour of Professor Marta Gibińska*, red. A. Pokojka, A. Romanowska, Kraków 2012, s. 231–242.

Marek Bratuń

- *Encyklopedia z Yverdon na tle swoich czasów*, Czasopismo Zakładu Narodowego Imienia Ossolińskich, 23 (2012), s. 83–89.
- *Fortunato Bartolomeo de Felice et l'Encyclopédie d'Yverdon*, *Orbis Linguarum*, 38 (2012), s. 455–461.
- *O podróżach po Szwajcarii dawniej i dziś*, [w:] *Kultura: pamięć i zapomnienie. Księga poświęcona pamięci Profesora Piotra Kowalskiego*, red. B. Jastrzębski, K. Konarska, A. Lewicki, Wrocław 2012, s. 223–234.

Richard Butterwick-Pawlikowski

- *Bishop Józef Kazimierz Kossakowski at the Four Years' Diet*, [w:] *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos kraštovaizdis. Mokslinių straipsnių rinkinys Skiriama profesorės Jūratės Kiaupienės 65-mečiui*, red. R. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius 2012, s. 389–412.
- *From the Implementation of the Tridentine Reform to the „Enlightened Age”: Challenges Faced by the Catholic Church in the Grand Duchy of Lithuania in the Eighteenth Century*, [w:] *Bažnyčios Istorijos Studijos/Studies in Church History*, 4 (*Church history between Rome and Vilnius: challenges to Christianity from early modern ages to the 20th century*), s. 57–71.
- *Jak pisać o dziejach sejmów doby Rady Nieustającej? W związku z monografią Adama Danilczyka o sejmie 1786 r.*, *Kwartalnik Historyczny*, 119 (2012), nr 3, s. 567–581.
- *Konstytucja 3 Maja na tle nowożytnej Europy — synteza republikanizmu i monarchizmu*, [w:] *Lex est Rex in Polonia et in Lithuania. Tradycje prawnoustrojowe Rzeczypospolitej — doswiadczenie i dziedzictwo*, red. A. Janiewicz, 2 wyd., Warszawa 2011, s. 157–175.
- *Postawa polityczna prymasa Michała Jerzego Poniatowskiego w latach 1789–1792*, [w:] *Władza i polityka w czasach nowożytnych*, red. Z. Anusik, Łódź 2011, s. 97–126.
- *Republikanizm, monarchizm i Konstytucja 3 maja. Polskie przemiany na tle nowożytnej Europy*, [w:] *Widziane z zewnątrz*, t. 1, Warszawa 2011, s. 31–42.
- *„Światło i płomień”. Formacja Stanisława Antoniego Poniatowskiego*, [w:] *Stanisław August Poniatowski. Ostatni król Polski. Polityk, mecenas, reformator 1764–1795*, red. A. Sołtys, Warszawa 2011, s. 32–40.

Małgorzata Chachaj

- *Cato of Utica's Suicide in the Works of Polish Poets of the Enlightenment*, [w:] (Non) omnis moriar. Cultural and Literary Discourses of Death and Immortality, red. I. Wawrzyczek, A. Kędzierska, Lublin 2012, s. 101–108.
- „Piosnki na Teatrze Narodowym śpiewane. Wcale nowe (1809)”. *Prace badawcze – Twórczość Aleksandra Chodkiewicza*, [w:] Rok 1809 w literaturze i sztuce, red. B. Czwornóg-Jadczak, M. Chachaj, Lublin 2011.
- „Poeta, co ma wielki talent i duch obywatelstwa utrzyma” czy „jeden z wariatów naszych” — Julian Ursyn Niemcewicz o Juliuszu Słowackim, [w:] *Piękno Juliusza Słowackiego*, t. 1: *Principia*, red. J. Ławski, K. Korotkich, G. Kowalski, Białystok 2012, s. 323–336.
- „Przypadki lubelskie” Wincentego Kamieńskiego (1810), [w:] *Peregrynacje do źródeł. Przestrzeń mityczna, przestrzeń realna Lubelszczyzny w twórczości pisarzy XIX–XXI wieku*, red. J. Szcześniak, D. Trześniowski, Lublin 2012, s. 33–62.
- „Weźcie się do piasów kochani wieśniacy” — *taniec w librettach „Król Łokietek, czyli Wiśliczanki” Ludwika Adama Duszewskiego (1818) i „Jagiello w Tęczynie” Aleksandra Chodkiewicza (1820)*, [w:] *Taniec w literaturze polskiej XIX i XX wieku*, red. S. Karpowicz-Słowikowska, E. Mikiciuk, Gdańsk 2012, s. 23–33.

Tomasz Chachulski

- *Antyk w twórczości Franciszka Karpińskiego. Wybrane motywy*, [w:] *Antyk oświeconych. Studia i rozprawy o miejscu starożytności w kulturze polskiej XVIII wieku*, red. T. Chachulski, Warszawa 2012.
- *Poeta w ogrodzie*, [w:] *Powinowactwa sztuk w kulturze oświecenia i romantyzmu*, red. A. Seweryn, M. Kulesza-Gierat, Lublin 2012.
- *Rola druków ulotnych w twórczości Franciszka Karpińskiego*, [w:] *Sarmackie Theatrum*, t. 6: *Między tekstami*, red. M. Jarczykowa, A. Sitkowska, Katowice 2012.

Marcin Cieński

- *Die französische Kultur und Literatur in der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts in Deutschland und Polen — zum Versuch einer komparatistischen Synthese*, [w:] *Spiegelungen — Brechungen: Frankreichbilder in deutschsprachigen Kulturkontexten*, red. V. Liard, M. George, Berlin 2011, s. 113–120; *Frankfurter kulturwissenschaftliche Beiträge*, Bd. 16.
- *O czasie we mgle dalekim. „Wiek złoty, z Gresseta” — wstęp do lektury*, [w:] *Czytanie Książnika*, red. B. Mazurkowska, T. Chachulski, Warszawa 2010 [druk 2011], s. 181–190; *Czytanie Poetów Polskiego Oświecenia*.

- *O polskich współczesnych wydaniach dzieł literatury europejskiej XVIII wieku*, *Wiek Oświecenia*, 27 (2011), s. 122–133.
- *Osiemnastowieczna literatura powszechna w polskim kanonie współczesnym: reprezentatywność, edycje, popularność*, [w:] *Europejski kanon literacki*, red. E. Wichrowska, Warszawa 2012, s. 144–150.
- *Podróżowanie w XVIII wieku jako przedmiot współczesnej refleksji badawczej: kilka uwag*, *Wiek Oświecenia*, 28 (2012), s. 111–120.
- *Polska w europejskim kręgu wartości humanistycznych: przełom oświeceniowo-romantyczny i kwestia wspólnoty z Europą*, [w:] *Humanizm polski i wspólnoty. Naród – społeczeństwo – państwo – Europa*, red. M. Cieński, Warszawa 2010 [druk: 2011], s. 237–267; seria: *Humanizm. Idee, nurty i paradygmaty humanistyczne w kulturze polskiej. Syntezy*, t. 8.
- *Polski klasycyzm osiemnastowieczny w perspektywie długiego trwania*, [w:] *Długie trwanie. Różne oblicza klasycyzmu*, red. R. Dąbrowski, B. Dopart, Kraków 2011, s. 21–31; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne. Rozprawy*, t. 9.
- *Przyjemności parkowe i ogrodowe w życiu i literaturze polskich oświeconych*, [w:] *Przyjemność w kulturze epoki rozumu*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2011, s. 53–62; seria: *Biblioteka Badań nad Wiekem Osiemnastym. Studia*, nr 5.

Maria Czeppe

- *Biografistyka w twórczości Emanuela Rostworowskiego i Jerzego Michalskiego*, [w:] *W kręgu badaczy dziejów politycznych XVIII wieku: Józef Feldman – Emanuel Rostworowski – Jerzy Michalski*, red. Z. Zielińska, W. Kriegseisen, Warszawa 2010, s. 169–179.
- *Szembek Ignacy (Józef Ignacy, Ignacy Józef) h. własnego (zm. 1835), członek ostrzeszowski, poseł na Sejm Wielki*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 48, z. 1 (196), Warszawa–Kraków 2012, s. 58–59.
- [wspólnie z R. Butterwick-Pawlikowskim i T. Żebrowskim], *Szembek Krzysztof Hilary h. własnego (1723–1797)*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 48, z. 1 (196), Warszawa–Kraków 2012, s. 93–100.
- *Szeptycki Ludwik, w zakonie Leon (Lew), h. własnego (1714–1779)*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 48, z. 2 (197), Warszawa–Kraków 2012, s. 243–249 (jako red.).

Małgorzata Czerniakowska

- *Davisson Daniel Bogumił (1729–ok. 1789), tajny radca wojskowy króla polskiego, bibliofil, miłośnik nauk*, [w:] *Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego, Suplement III*, Gdańsk 2012, s. 64–65.
- *Ehler Karol Bogumił (1685–1753), gdański patrycjusz, burmistrz, burgra-*

bia, prawnik, miłośnik nauk, [w:] *Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, Supplement III, Gdańsk 2012, s. 71–72.

- Szeffler (Scheffler) Jan Piotr Ernest (1739–ok. 1810), [w:] *Polski słownik biograficzny*, z. 195, Kraków 2011, s. 600–602.

Jolanta Czerzniewska

- *Cabinet, kamera, studioło. Konstrukcja wiedzy o niezwykłych przedmiotach i sztuce*, [w:] *Curiosità czyli koncept osobliwy*, książka z okazji 25-lecia Wydziału Nauk Humanistycznych Społecznych, red. A. Czyż, J. Nowiński, Warszawa 2012, s. 112–135.
- *The French Revolution in Caricatures from the Collection of Stanislaus Augustus, the Last King of Poland, and their Unclear Status within that Collection*, Ikonotheka, 2011 [druk 2012], nr 23, s. 135–175.
- *Jan Feliks Piwarski's News on the Print Room joined with the National Public Library in „Gazeta Literacka” — academic lecture or a method of studying art?*, [w:] *History of art history in Central, Eastern and South-Eastern Europe*, t. 1, red. J. Malinowski, Toruń 2012, s. 55–63 (*Jubilee International Conference celebrating the 200th Anniversary of the First Lecture on the History of Art at Vilna / Vilnius University, 15 September 1810*).
- *Powrót do antyku na przełomie oświecenia i romantyzmu: maniera, epigonizm, popularyzacja*, [w:] *Maniera — manieryzm — manieryczność. Materiały LX Ogólnopolskiej Sesji Naukowej Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Gdańsk, 24–25 listopada 2011*, red. J. Friedrich, przy współpracy M. Omiłanowskiej, J. Bielaka, Warszawa 2012.
- [recenzja z: *Some Reflections on the Nicolai Abildgaard Exhibition*], Ikonotheka, 2011 [druk 2012], nr 23, s. 235–240.
- *Zbieractwo jako krytyka kultury. Przypadek Rousseau*, *Przegląd Filozoficzny*, 2012, nr 4, s. 1–10.

Ewa Danowska

- *Dwustuletni akt cesji. Z kart dziejów Woli Radłowskiej. Karczma Zielińska na początku XIX wieku*, *Radło. Kwartalnik Informacyjny Ziemi Radłowskiej*, 6 (2012), nr 3 (25), s. 53–54.
- *Związki Tadeusza Czackiego z wileńskim wydawcą i księgarzem Józefem Zawadzkiem*, [w:] *Książka, biblioteka, informacja — między podziałami a wspólnotą*, t. 3, red. J. Dzieniakowska, M. Olczak-Kardas, Kielce 2012, s. 21–28.

Roman Dąbrowski

- *Antyczne tradycje polskiej epiki oświeceniowej*, [w:] *Antyk oświeconych*.

Studia i rozprawy o miejscu starożytności w kulturze polskiej XVIII wieku, red. T. Chachulski przy współpracy A. Masłowskiej-Nowak, Warszawa 2012, s. 447–471.

- Czym jest „Stanislaida” Marcina Molskiego? Uwagi o formie gatunkowej utworu, [w:] *„Byłe w ludziach światło było...”*. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci, red. G. Zajac, Kraków 2012, s. 87–101; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne. Rozprawy*, t. 10.
- Jak Świdorski tłumaczył Merciera. „Olind i Sofroni”, *Konteksty Kultury*, 8 (2012), s. 15–27.
- Między Marsem a Minerwą. Zwycięski heroizm w oświeceniowej epopei, [w:] *Prace Herkulesa — człowiek wobec wyzwań, prób i przeciwności*, red. M. Cieśla-Korytowska, O. Płaszczewska, Kraków 2012, s. 87–106.
- „Nie złodziej, lecz sprawny”. Uwagi o językowym odwróceniu wartości w satyrach Ignacego Krasickiego, *Konteksty Kultury*, 9 (2012), s. 33–43.

Marek Dębowski

- *Compte rendu du Deuxième Congrès de la Société Polonaise d’Etude du XVIIIe siècle, Cracovie, 19–22 octobre 2011*, *Bulletin de la Société Française d’Etude du XVIIIe siècle*, nr 85, lipiec 2012.
- *Tableaux „vivants” et vérité dramatique: la recherche de l’illusion parfaite dans les représentations du Théâtre National de Varsovie 1794–1815*, [w:] *Entre code et corps. Tableau vivant et photographie mise en scène*, red. Ch. Buignet, A. Rykner, Pau 2012, s. 168–180.
- *Teoria i praktyka gry aktorskiej w XVIII wieku*, [w:] *„Byłe w ludziach światło było...”*. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci, red. G. Zajac, Kraków 2012, s. 103–117; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne. Rozprawy*, t. 10.

Roman Doktór

- *Ignacy Krasicki w ogrodzie*, *Prace Filologiczne*, 61: *Literaturoznawstwo* (2011), nr 1, s. 177–190.
- *Poetycki ogród Ignacego Krasickiego w Heilsbergu*, [w:] *Powinowactwa sztuk w kulturze oświecenia i romantyzmu*, red. A. Seweryn, M. Kulesza-Gierat, Lublin 2012, s. 29–40.

Dariusz Dolański

- *Barbarzyństwo i barbarzyńcy w polskim piśmiennictwie geograficznym XVIII w.*, [w:] *Sic erat in fatis. Studia i szkice historyczne dedykowane*

- Profesorowi Bogdanowi Rokowi, red. E. Kościak, R. Żerelik, P. Badyna, F. Wolański, t. 1, Toruń 2012, s. 486–492.
- *Dwie wizje. Polska gospodarka w oczach Stefana Garczyńskiego i Benedykta Chmielowskiego*, [w:] „Trzeba dyscypliny – bez niej nie da się pasji składnie wyrazić...”. *Studia z dziejów nowożytnych (XVI–XVIII w.)*, red. M. Forycki, A. Perłakowski, F. Wolański, Poznań 2012, s. 13–20.
 - *Est-West-imagine in the Polish first half of 18th century historiography*, [w:] *Notions of the Self. The search for identity in the East-Central Europe in the 18th century*, red. D. Dolański, A. Pufelska, Zielona Góra-Potsdam 2012, s. 65–73.
 - *Polska i jej sąsiedzi w XVIII wieku w ujęciu ówczesnej historiografii (Prusy, Austria, Rosja)*, [w:] *Tożsamość i odmienność (Staropolski ogląd świata)*, red. B. Rok, F. Wolański, Toruń 2011, s. 77–111.

Jarosław Dumanowski

- [wspólnie z R. Jankowskim] „*Moda bardzo dobra smażenia różnych konfektów...*”. *Nowe źródło do dziejów kuchni staropolskiej*, *Przegląd Historyczny*, 102 (2011), z. 4, s. 675–696.
- *O lekturze i edycji dawnych księzek kucharskich*, *Wiek Oświecenia*, 27 (2011), s. 99–121.
- *Die polnische Küche: Wiedergeburt und Tradition*, *Jahrbuch des Wissenschaftlichen Zentrums der Polnischen Akademie der Wissenschaften in Wien*, 3 (2012), s. 227–237.
- *Smakowanie historii. Nieznana książka kucharska z XVII wieku*, [w:] „Trzeba dyscypliny – bez niej nie da się pasji składnie wyrazić...”. *Studia z dziejów nowożytnych (XVI–XVIII w.)*, red. M. Forycki, A. Perłakowski, F. Wolański, Poznań 2012, s. 129–139.
- „*Smażenie różnych konfektów*”. *Nowy obraz kuchni staropolskiej?*, [w:] *Historia naturalna jedzenia. Między antykiem a XIX wiekiem*, red. B. Możejko, przy współpracy E. Barylewskiej-Szymańskiej, Gdańsk 2012, s. 212–219.
- Ł. Łuczaj, J. Dumanowski, P. Köhler, A. Muller-Bieniek, *The Use and Economic Value of Manna grass (Glyceria) in Poland from the Middle Ages to the Twentieth Century*, *Human Ecology*, 40 (2012), s. 721–733.
- [wspólnie z R. Jankowskim], „*Według swej największej wiedzy, smaku i umiętności*”. *Osiemnastowieczne kontrakty kuchmistrzów z terenu Wielkiego Księstwa Litewskiego*, *Miscellanea Historico-Archivistica*, 17 (2010) [druk 2011], s. 135–146.
- *Wine, olive oil and fasting: the Mediterranean in old Polish cuisine*, [w:]

Does Poland lie on the Mediterranean?, red. R. Kusek, J. Sanetra-Szeli-ga, Kraków 2012, s. 387–418.

- *Wino, oliwa i post. Morze Śródziemne w kuchni staropolskiej*, [w:] *Czy Polska leży nad Morzem Śródziemnym*, red. R. Kusek, J. Sanetra-Szeli-ga, Kraków 2012, s. 387–418.

Jerzy Dygdała

- *Dzieje polityczne Prus Królewskich do rozbiorów Rzeczypospolitej (1772–1793)*, [w:] *Prusy Królewskie. Społeczeństwo, kultura, gospodarka 1454–1772*, red. E. Kizik, Gdańsk 2012, s. 72–94.
- *Konsyliarz Jan Beniamin Steinhäuser o swoich kwerendach archiwalnych i o stanie Archiwum Koronnego w 1765 r.*, [w:] *Silva rerum, opera historica, diplomatica et archivistica continens, Andreae Tomczak dedicata*, red. W. Chorążyczewski, M. Hlebionek, Toruń–Warszawa 2012, s. 73–93.
- *Koszty podróży i pobytu w Warszawie toruńskich deputowanych na sejm 1767 roku*, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*, 60 (2012), nr 3, s. 443–456.
- *Kujawy w bezkrólewiu 1733 roku*, *Ziemia Kujawska*, 23 (2010) [druk 2012], s. 37–54.
- *Listy Rady Torunia w XVIII wieku: adresaci, częstotliwość, zasięg terytorialny*, *Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym*, 23 (2012), s. 129–142.
- *Radziwiłłowskie kłopoty ze splotem do Gdańska i Królewca w 1733 roku*, *Zapiski Historyczne*, 77 (2012), z. 3, s. 7–21.

Maciej Forycki

- *From fraternity to domination: the mythical origins of the Slavic people*, [w:] *Notions of the Self. The search for identity in the East Central Europe in the 18th century*, red. D. Dolański, A. Pufelska, Potsdam–Zielona Góra 2012, s. 7–18.
- *Ignacy Massalski et les physiocrates français*, [w:] *„Trzeba dyscypliny – bez niej nie da się pasji składnie wyrazić...”. Studia z dziejów nowożytnych (XVI–XVIII w.)*, red. M. Forycki, A. Pełtakowski, F. Wolański, Poznań 2012, s. 21–40.
- *Między merkantylizmem a liberalizmem ekonomicznym. Wokół przemian gospodarczo-społecznych w XVIII stuleciu*, [w:] *„Powtórka przed...”*, red. J. Dobosz, D. Konieczka-Śliwińska, t. 6, Poznań 2012, s. 49–58.
- *Polityka w ujęciu Encyklopedii Diderota i d’Alemberta*, [w:] *Sic erat in fatis. Studia szkice historyczne dedykowane Profesorowi Bogdanowi Roko-*

- wi, red. E. Kościak, R. Żerelik, P. Badyńska, F. Wolański, t. 2, Toruń 2012, s. 191–200.
- *La pratique des langues étrangères dans une famille noble polonaise, les Leszczyński*, [w:] *Les langues étrangères en Europe. Apprentissages et pratiques (1450–1700)*, red. M. Zuili, S. Baddeley, Paris 2012, s. 205–217.
 - *Próby utworzenia uczelni o europejskiej renomie w osiemnastowiecznym Poznaniu*, [w:] *Vivat Academia! 400 lat tradycji akademickich Poznania*, Poznań 2012, s. 65–78.
 - [wspólnie z M. Michalskim], *W blasku korony Bolesława Chrobrego. Tradycje gnieźnieńskich koronacji w okresie staropolskim*, [w:] *Gniezno – miasto królów*, Gniezno 2012, s. 85–104.

Karin Friedrich

- *Brandenburg-Prussia, 1466–1806. The Rise of a Composite State*, Palgrave Macmillan, Basingstoke 2012, ss. 157.

Krzysztof Gombin

- *Symbolika dzieł sztuki z wyposażenia sali sądowej Trybunału Koronnego w Lublinie w świetle osiemnastowiecznych kazań*, *Roczniki Humanistyczne*, 58 (2010) [druk 2012], z. 4, s. 147–160.

Anna Gregorowicz-Metz

- [wspólnie z M. Skwarą], *Polskie drukowane oracje pogrzebowe XVII wieku. Bibliografia*. (Les oraisons funèbres polonaises imprimées du XVIIe siècle. Bibliographie), *Slavica Bruxellensia*, 7 (2011), URL: <http://slavica.revues.org/798>
- *Stanisław Kostka Potocki – The First Polish Art Historian and his Ideas about Art in „O sztuce u dzisiejszych” („About the Art of the Moderns”)*, [w:] *History of Art History in Central, Eastern and South-Eastern Europe*, red. J. Malinowski, t. 1, Toruń 2012.

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- *Polska myśl polityczna epoki oświecenia wobec tradycji antycznej*, [w:] *Antyk oświeconych*, red. T. Chachulski, Warszawa 2012, s. 75–96.
- *Rousseau et la Pologne*, [w:] *La recherche dix-huitième en France et en Pologne. Bilan et perspectives. Ewa Rządowska 1913–2009 in memoriam*, red. I. Zatorska, Warszawa 2012, s. 69–78.
- *Rzeczpospolita – pojęcie i idea w dyskursie politycznym Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Rekonesans, Odrodzenie i Reformacja w Polsce*, 56 (2012), s. 5–36.

- *Svoboda jako základní princip politického zřízení Rzeczpospolité*, [w:] *Jagellonské Dědictví. Kapitoly z dějin středovýchodní Evropy*, red. M. Ruczej, CDK 2012, s. 51–66.

Lucyna Harc

- *Bitwa pod Lutynią 1757 roku w historiografii dotyczącej Śląska od połowy XVIII w. po dzień dzisiejszy*, [w:] „Trzeba dyscypliny — bez niej nie da się pasji składnie wyrazić...”. *Studia z dziejów nowożytnych (XVI–XVIII w.)*, red. M. Forycki, A. Pełtakowski, F. Wolański, Poznań 2012, s. 109–117.
- *Germanie na Śląsku. Wokół dyskusji na kartach prac XVIII-wiecznych historyków śląskich*, [w:] *Historicae viae. Studia dedykowane Profesorowi Lechowi A. Tyszkiewiczowi z okazji 55-lecia pracy naukowej*, red. M. Gołiński, S. Rosik, Wrocław 2012, s. 19–28; seria: *Scripta Historica Medievalia*. Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego. Zakład Historii Polski i Powszechnej do końca XV wieku, t. 1.
- *Silesian historiography of the 18th century and the attempts to unfold the origins of peoples inhabiting Silesia*, [w:] *Notions of the Self. The search for identity in the East Central Europe in the 18th century*, red. D. Dołański, A. Pufelska, Zielona Góra–Potsdam 2012, s. 53–63.

Danuta Hombek

- *Gazety i czasopisma polskie XVIII wieku jako źródło do badań kultury książki. Przegląd zagadnień*, [w:] *Ludzie i książki. Studia i szkice bibliologiczno-biograficzne*, red. E. Andrzyśiak, Łódź 2011 [druk 2012], s. 215–224.
- *Patronage in Publishing in 18th Century Poland. An Outline of the Issues*, *Polish Library Today*, 8 (2011) [druk: 2012], s. 99–104.
- *Wartości źródłowe katalogów księgarskich dla badacza polskiej kultury literackiej XVIII wieku*, [w:] „Byłe w ludziach światło było...”. *Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci*, red. G. Zajac, Kraków 2012, s. 133–139; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne*. Rozpraw, t. 10.

Stanisław Janeczek

- *Historyczna czy filozoficzna koncepcja religii Hugona Kołłątaja?*, [w:] *Mit — historia — kultura*, red. J. Skoczyński, Kraków 2012, s. 23–32.
- *Między naturą a kulturą? Hugona Kołłątaja koncepcja religii*, *Kultura i Wartości* (Kwartalnik internetowy), 2 (2012), s. 5–18.

Aleksandra Janiszewska

- *Cokolwiek o widokach architektonicznych... Paryż i okolice w opisach Feliksa*

Oraczewskiego na tle relacji innych polskich podróżników, [w:] *Francusko-polskie relacje artystyczne w epoce nowożytnej*, red. A. Pieńkos, A. Rosales-Rodriguez, Warszawa 2010, s. 235–245.

Barbara Judkowiak

- „Aux ordres de l'époux obéir, c'est le droit essentiel des épouse": *Le mariage dans les écrits de la princesse Franciszka Urszula Radziwiłł (1705–1753)*, *Studia Romanica Posnaniensia*, 38 (2011), nr 1, s. 68–79.
- „L'honneur plus que la vie" et le conflit entre nature et culture dans l'oeuvre de la princesse Radziwiłł: les souffrances d'une aristocrate, [w:] *Les aristocraties en Europe du Moyen Âge à nos jours. Actes du XVe colloque franco-polonais de l'Université de Starsbourg et de l'Université Adam Mickiewicz de Poznań organisé à Strasbourg les 9 et 10 octobre 2008*, red. P. Werly, Strasbourg 2011, s. 135–146.
- Kilka uwag na temat teatru poznańskich szkół jezuickich w kontekście ich starań o prawa uniwersyteckie, [w:] *Wokół jezuickiej fundacji uniwersytetu z 1611 roku*, red. D. Żołądź-Strzelczyk, R. Witkowski, Poznań 2011, s. 159–172.
- Monteskiusza „szczęście jedynie w przestrzeni..." — antropologiczne horyzonty nowoczesnej biografistyki [artykuł recenzyjny z: P. Matyaszewski, *Monteskiusz. Biografia przestrzenna*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2011], *Wiek Oświecenia*, 28 (2012), s. 209–218.
- „Na teatrze bajki" i bajka na teatrze, [w:] *„Byle w ludziach światło było..."*. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci, red. G. Zajac, Kraków 2012, s. 141–158; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne. Rozprawy*, t. 10.
- O nobilitacji sztuki teatru i aktora, [Wstęp w:] F. Lang: *O działaniu scenicznym*, przeł. J. Zaborowska-Musiał, wstęp B. Judkowiak, Gdańsk 2010 [druk 2011], s. 5–33, 175–178.
- *Pasterka, królowa czy święta? Gryzelda na scenie muzycznej 1 połowy XVIII wieku. Rekonesans*, [w:] *Horyzonty opery*, red. D. Ratajczakowa, K. Lisiecka, Poznań 2012, s. 25–32; PTPN, Wydział Nauk o Sztuce, Prace Muzykologiczne 29.
- *Przyjemność w teoriach dramatyczno-teatralnych i jej osiemnastowieczne rewizje*, [w:] *Przyjemność w kulturze epoki rozumu*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2011, s. 229–241.
- *We francuskiej szkole uczyć. Wnuk markiza François-Gastona de Béthune tłumaczem „Zairy" Woltera*, [w:] *Polska–Francja–Europa. Studia z dziejów Polski i stosunków międzynarodowych*, red. M. Forycki, A. Jakuboszczak, J. Jurkiewicz, Poznań 2011, s. 469–474.

Paweł Kaczyński

- *Motyw podróży w dramacie polskim czasów stanisławowskich*, *Wiek Oświecenia*, 28 (2012), s. 84–110.

Irena Kadulska

- *Dziedzictwo i wspólnota tekstów w Oświeceniu*, [w:] *Europejski kanon literacki. Dylematy XXI wieku*, red. E. Wichrowska, Warszawa 2012, s. 151–156.

Wojciech Kaliszewski

- *Profesor Janusz Maciejewski 1930–2011*, *Wiek Oświecenia*, 28 (2012), s. 123–126.
- *Smak epikurejskich spacerów*, [w:] *Antyk oświeconych. Studia i rozprawy o miejscu starożytności w kulturze polskiej XVIII w.*, red. T. Chachulski, Warszawa 2012, s. 657–682.
- *Trembecki pod imieniem Bielańskiego ukryty*, „Napis”, seria XVII, 2011, s. 19–29.

Wojciech Kęder

- *Działalność Kazimierza Pułaskiego w konfederacji barskiej w świetle depeš dyplomatów papieskich*, *Studia Claromontana*, 29 (2011), s. 528–544.
- „*Europa. La piccola gazzetta*” o wojnie rosyjsko-tureckiej i sprawach polskich w czasach konfederacji barskiej w 1769 roku, *Studia Historyczne*, 53 (2010) [druk 2011], z. 4 (212), s. 395–408.
- *Gazeta Warszawska wobec wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych w latach 1778–1782*, cz. 2: *Wojna o Niepodległość Stanów Zjednoczonych w Ameryce Środkowej, Europie i Azji*, *Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy*, 14 (2011), s. 89–103.
- *Od Viscontiego do Garampiego — nuncjatura warszawska w pierwszym okresie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego*, [w:] *Nuncjatura Apostolska w Rzeczypospolitej*, red. T. Chynczewska-Chennel, K. Wiszowata-Walczak, Białystok 2011 [druk 2012], s. 307–319.
- *Problematyka polska na łamach Gazety Leydeyskiej (Nouvelles Extraordinaires de Divers Endroits) w czasach stanisławowskich (lata 60-te XVIII w.)*, [w:] *Książka, biblioteka, informacja. Między podziałami a wspólnotą*, III, red. J. Dzieniakowska, M. Olczak-Kardas, Kielce 2012, s. 401–413.
- *Rzymska misja Karola Litawora Chreptowicza — przyczynek do dziejów dyplomacji konfederackiej na przełomie 1767/1768 roku*, [w:] *Od Kijowa*

do Rzymu. Z dziejów stosunków Rzeczypospolitej ze Stolicą Apostolską i Ukrainą, red. M. R. Drozdowski, W. Walczak, K. Wiszowata-Walczak, Białystok 2012, s. 573–585.

- *Stolica Apostolska a konfederacja barska*, *Nasza Przeszłość*, 115/116 (2011), s. 511–524.

Urszula Kosińska

- *August II i królewicz Fryderyk August w latach 1725–1729 a problem elekcji vivente rege*, *Kwartalnik Historyczny*, 119 (2012), nr 2, s. 305–321.
- *Stosunki sasko-polsko-rosyjskie a sprawa Maurycego Saskiego i aliansu dynastycznego z Rosją w świetle relacji saskiego posła w Petersburgu Jeana Le Forta (lata 1726–28)*, [w:] *Válikae Knâstoa Litouskae i susedzi: Prava. Vajna. Doplamatyâ*, red. S. F. Sokal, A. M. Ânuškevič, Minsk 2012, s. 349–366.

Teresa Kostkiewiczowa

- *Poezja Ignacego Krasickiego wobec rozbioru Polski*, [w:] *„Byle w ludziach światło było...”. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci*, red. G. Zajac, Kraków 2012, s. 15–169; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne. Rozprawy*, t. 10.
- *Przekłady dzieł pisarzy antycznych w czasach polskiego oświecenia*, [w:] *Antyk oświeconych. Studia i rozprawy o miejscu starożytności w kulturze polskiej XVIII wieku*, red. T. Chachulski, Warszawa 2012, s. 17–79.
- *Solidna porcja wiedzy o oświeceniowych Puławach* [artykuł recenzyjny z: A. Aleksandrowicz, *Różne drogi do wolności. Puławy Czarotoryskich na przełomie XVIII i XIX wieku. Literatura i obyczaj*], *Wiek Oświecenia*, 28 (2012), s. 246–251.

Jolanta Kowal

- *Okradane, prześladowane i zapomniane dzieła Antoniego Goreckiego*, [w:] *Sarmackie Theatrum VI. Między tekstami*, red. M. Jarczykowa, A. Sitkowska, Katowice 2012, s. 175–192.
- *„Ostatni ze starożytnych, z nowożytnych pierwsi”*. Wizerunki literatów stanisławowskich w łwowskich prelekcjach Wincentego Pola, [w:] *Świat Wincentego Pola. Retoryczna tradycja czy romantyczna swoboda*, red. T. Pierśniak, A. Timofiejew, Lublin 2012, s. 61–78.
- *Pośród Muz zamilkłych. „Do Tadeusza Matuszewicza”*, [w:] *Czytanie poetów polskiego Oświecenia — Franciszek Dionizy Kniaźnin*, red. B. Mazurkowska, T. Chachulski, Warszawa 2010, s. 327–339.

Danuta Kowalewska

- *Pan Cogito i magia magii*, [w:] *Między nami a światłem. Bóg i świat w twórczości Zbigniewa Herberta*, red. G. Halkiewicz-Sojak, J. M. Ruszara, R. Sioma, Toruń–Kraków 2012, s. 335–346.
- *Wokół „Mazurka pobratymczego” Stanisława Doliwy Starzyńskiego. Idee słowiańskie w literaturze późnego oświecenia*, *Acta Slavica. Musica Antiqua Europae Orientalis*, 16 (2012), s. 159–167.
- *Zachodnioeuropejskie piśmiennictwo demonologiczne w „Diabie w swojej postaci” Jana Bohomolca*, [w:] *Sarmackie theatrum*, t. 6: *Między tekstami*, red. M. Jarczykowska, A. Sitkowska, Katowice 2012, s. 161–181.

Katarzyna Kuras

- Rec. z: R. Butterwick, *The Polish Revolution and the Catholic Church, 1788–1792*, Oxford 2012 — *Studia Historyczne*, 55 (2012), z. 3, s. 388–391.
- *Rola wybitnych kobiet w polityce w czasach panowania Augusta III Sasa*, [w:] *Per mulierem... Kobieta w dawnej Polsce w średniowieczu i w dobie staropolskiej*, red. K. Justyniarska-Chojak, S. Konarska-Zimnicka, Warszawa 2012, s. 261–278.
- *Szembek Krzysztof Andrzej Jan*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 48, Warszawa–Kraków 2012, s. 89–93.
- *Szembek Krzysztof Antoni*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 48, Warszawa–Kraków 2012, s. 81–89.
- *Szembek Michał*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 48, Warszawa–Kraków 2012, s. 103–104.
- *Szlachectwa brühlowego przypadki, czyli jak zdyskredytować przeciwnika politycznego*, *Studia Historyczne*, 55 (2012), z. 3, s. 305–331.
- *W drodze do Mitawy w 1727 r. Podróże i ceremoniał związany z obradami komisji kurlandzkiej*, [w:] *Samotrzcę, w kompanii czy z orszakiem? Społeczne aspekty podróży w średniowieczu i czasach nowożytnych*, red. M. Saczyńska, E. Wólkiewicz, Warszawa 2012, s. 481–498.

Krzysztof Kurek

- *Bonawentura Kudlicz. Notatki i szkice do portretu artysty*, [w:] *Portrety teatralne. Piórkiem — węglem — pędzlem. Prace dedykowane Profesor Annie Kuligowskiej-Korzeniewskiej*, red. I. Jajte-Lewkowicz, M. Leyko, przy współpracy D. Leśnikowskiego, Łódź 2011, s. 204–215.
- *Teatralna menażeria. Kilka uwag o obecności konia i małpy w sztukach widowiskowych XVIII i XIX wieku*, [w:] *Człowiek w świecie zwierząt — zwierzęta w świecie człowieka*, red. K. Ilski, Poznań 2012, s. 63–86.

- Z poznańskiej wieży ratuszowej na scenę Teatru Narodowego. Wokół biografii Karola Boromeusza Świerżawskiego, *Kronika Miasta Poznania*, 2012, nr 1, s. 77–84.

Iwona Maciejewska

- [wspólnie z Katarzyną Zawilską] „... bo do kond bys obrocił twoie drogi Ja choc piechotą wszędzie za Tobą bym poszła”. O języku wyznań miłosnych Magdaleny z Czapskich Radziwiłłowej, *Barok*, 2011, półrocznik XVIII/2 (36), s. 220–234.
- *Ciało w konkurach*. Aleksandra Pawła Zatorskiego porady szczęściu małżeńskiemu służące, *Litteraria Copernicana*, 2012, nr 1(9): *Ciało w literaturze wieków dawnych*, red. P. Bohuszewicz, I. Szczukowski, s. 58–69.
- *Erotyka jako temat wyznań w barokowym liście miłosnym*. Próby przetymywania tabu, „Napis” 2012, seria XVIII: *Tabu i wstyd*, s. 23–36.
- *Między Wenerą a Marsem*. Wojny, bitwy, pojedynki w świecie barokowych romansów, [w:] *Wojny, bitwy i potyczki w kulturze staropolskiej*, red. W. Pawlak, M. Piskała, Warszawa 2011, 331–342.
- *Szyfr w świecie miłosnego wyznania — uwarunkowania i funkcje (w dawnym liście i diariuszu)*, „Napis” 2011, seria XVII: *Jawne i ukryte w literaturze i kulturze*, s. 83–96.

Krystyna Maksimowicz

- *Sposoby rozpowszechniania wierszy polityczno-okolicznościowych w dobie Sejmu Wielkiego i konfederacji targowickiej*, [w:] *„Byłe w ludziach światło było...”*. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci, red. G. Zajac, Kraków 2012, s. 181–191; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne*. Rozprawy, t. 10.

Bernadetta Manys

- [wspólnie z Mikołajem Pukiańcem] *Mauryce de Broglie w Poznańskiej Kapitulie Katedralnej*, [w:] *Polska–Francja–Europa. Studia z dziejów Polski i stosunków międzynarodowych*, Poznań 2011, s. 211–217.
- *Pompa funebris a życie codzienne w świetle XVIII-wiecznych oracji funeralnych Pawła Giżyckiego*, [w:] *Homo sum: humani Nil a me alienus puto*. Życie codzienne wczoraj i dziś, Poznań 2011, s. 191–203.
- *„Propaganda rodowa” podczas uroczystości pogrzebowych Pawła Karola Sanguszki oraz Michała Serwacego Korybuta Wiśniowieckiego*, [w:] *Vade nobiscum*, VII, Łódź 2011, s. 343–349.
- *„Przecznym wodzu Litwy Palemonie, Twoja stolica często w ogniu płonie”*. Obraz Wilna po pożarach z 1748 i 1749 roku na podstawie relacji Bazylego

Bonifacego Jachimowicza, [w:] „Trzeba dyscypliny — bez niej nie da się pasji składnie wyrazić...”. *Studia z dziejów nowożytnych (XVI–XVIII w.)*, red. M. Forycki, A. Perłakowski, F. Wolański, Poznań 2012, s. 287–303.

Paweł Matyszewski

- *Les „Lettres persanes” — un voyage autobiographique*, [w:] *De la lecture aux belles-lettres. Etudes dédiées à Regina Bochenek-Franczakowa (Od litery i listu do literatury. Studia dedykowane Reginie Bochenek-Franczakowej)*, red. W. Rapak, J. Kornhauser, I. Piechnik, Kraków 2012, s. 383–393.
- *Montesquieu en Pologne*, [w:] *La recherche dix-huitiémiste en France et en Pologne. Bilan et perspectives. Ewa Rzadzowska in memoriam*, Warszawa 2012, s. 79–91.
- *Robespierre Maximilien*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 17, Lublin 2012, szpalta 141.
- *Sade Donatien Alphonse François de*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 17, Lublin 2012, szpalta 841–843.
- *Saint-Martin Louis de*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 17, Lublin 2012, szpalta 880–881.
- *Le vieillard dans „Paul et Virginie” — personnage ou héros?*, [w:] *Visages de la vieillesse dans les littératures française et francophone (études réunies et présentées par Czesław Grzesiak)*, Lublin 2012, s. 59–69.
- *Le voyage en tant qu’attitude philosophique — le cas Montesquieu*, [w:] *Metamorfozy podróży. Kultura i tożsamość*, Białystok 2012, s. 24–35.

Bożena Mazurkova

- *Księgi uczone i pożyteczne rekomendowane w „Zabawach Przyjemnych i Pożytecznych”*, [w:] *Zalecenia i przestrogi lekturowe (XVI–XX wiek)*, red. M. Jarczykowa, A. Bajor, Katowice 2012, s. 33–41.
- *Motta w drukach oświeceniowych jako źródło do badań recepcji antyku w dawnej Polsce. Rekonesans*, [w:] *Antyk oświeconych*, red. T. Chachulski, Warszawa 2012, s. 295–413.
- *Owidiusz i Wergiliusz. O kilku wątkach w wierszach dedykacyjnych Franciszka Zabłockiego, adresowanych do ludzi pióra*, *Prace Polonistyczne*, 67 (2012), s. 63–89.

Andrzej Michalski

- *Z kart historii kolegiaty łyckiej Radziwiłłów*, [w:] *Rzeczpospolita domów. III. Domy Boże*, red. K. Krawiec-Złotkowska, Słupsk 2012, s. 506–523.

Katarzyna Mikocka-Rachubowa

- biogramy artystów: *Jelski Kazimierz, Karol, Jan*, [w:] *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, t. 77, Berlin–Boston 2013 [druk 2012], s. 498–499.

Katarzyna Milik

- *Kwestia absolutarium dla Rady Nieustającej na sejmach w latach 1778–1780*, [w:] *Częstochowskie Teki Historyczne*, t. II: *Dyskurs humanistyczny początku XXI wieku w Częstochowie*, red. N. Morawiec, R. W. Szwed, M. Trąbski, Częstochowa 2011, s. 69–86.
- *Uwagi w sprawie funkcjonowania Rady Nieustającej w latach 1778–1780*, *Przegląd Nauk Historycznych*, 11 (2012), nr 1, s. 5–23.

Katarzyna Napierała

- *Deux coréances de Marie-Thérèse: sa façon de garder le pouvoir*, [w:] „Trzeba dyscypliny — bez niej nie da się pasji składnie wyrazić...”. *Studia z dziejów nowożytnych (XVI–XVIII w.)*, red. M. Forycki, A. Perłakowski, F. Wolański, Poznań 2012.
- *Między wschodem, a zachodem obraz osiemnastowiecznej Rosji w oczach encyklopedystów* (rec. z: M. Beliss, *La Russie mise en Lumière*, Paris 2010), *Studia Europaea Gnesnensia*, 5 (2012).
- *Riurik or the genesis of the Russian state rewritten by Catherine II (1762–1796)*, [w:] *Notion of the Self. The search for identity in the East Central Europe in the 18th century*, red. D. Dolański, A. Pufelska, Zielona Góra 2012.
- *Stanisław Leszczyński i jego bliscy. Historia polskiej rodziny we Francji w XVIII wieku*, [w:] *Polska–Francja–Europa. Studia z dziejów Polski i stosunków międzynarodowych*, red. M. Forycki, A. Jakuboszczak, J. Jurkiewicz, I. Kraszewski, M. Pukianiec, Poznań 2011.

Aleksandra Norkowska

- *Dźwięki w przestrzeni sakralnej w literackim obrazie XVIII-wiecznego miasta*, [w:] *Miasto. Przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie*, red. M. Święcicka, Bydgoszcz 2012, s. 243–264.

Józef Olejniczak

- *Staszic w tradycji trzeciomajowej*, *Zeszyty Staszicowskie*, 8 (2012).

Piotr Paluchowski

- *Nie tylko dżuma i ospa... Dwa spojrzenia na temat chorób w Rzeczypospolitej*

spolitej i Gdańsku końca XVII i drugiej połowy XVIII wieku, [w:] *Dżuma, oспа, cholera. W trzechsetną rocznicę wielkiej epidemii w Gdańsku i na ziemiach Rzeczypospolitej w latach 1708–1711. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez Muzeum Historyczne Miasta Gdańska i Instytut Historii PAN w dniach 21–22 maja 2009*, red. E. Kizik, Gdańsk 2012, s. 171–180.

- *Przyczynek do sytuacji ekonomicznej Gdańska w latach pierwszego rozbioru w świetle tygodnika „Wöchentliche Danziger Anzeigen und dienliche Nachrichten”*, [w:] *Miasto jako fenomen społeczny i kulturowy. Zbiór studiów*, red. C. Kardasz, J. Możdżeń, M. Spychaj, Toruń 2012, s. 125–137.

Paweł Pluta

- *Ballada gotycka – próba definicji gatunku*, *Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich*, 2011, z. 22.
- *Polska recepcja Edwarda Younga w 1809 r.*, [w:] *Rok 1809 w literaturze i sztuce*, red. B. Czwońóg-Jadczak, M. Chachaj, Lublin 2011.
- Rec. z: *Horace Walpole’s Strawberry Hill*, wyd. M. Snodin, C. Roman, Yale University Press 2009, *Wiek Oświecenia*, 27 (2011).
- Rec. z: M. Stankiewicz-Kopeć, *Pomiędzy klasycyzacją a romantycznością. Młodzi autorzy Wilna, Krzemieńca i Lwowa wobec przemian w literaturze polskiej lat 1817–1828*, Toruń 2009, *Wiek Oświecenia*, 27 (2011).

Jolanta Polanowska

- *Ogród w Warklanach [Inflanty Polskie] – dzieło właściciela i architekta Vincenzo de Mazottiego*, *Biuletyn Historii Sztuki*, 74 (2012), nr 3, s. 1–49.
- *Stanisław Kostka Potocki – literat arkadyjczyk, znawca sztuki, architekt amator – i jego rezydencje w dobrach wilanowskich*, *Studia Wilanowskie*, 19 (2011), s. 86–103.
- *Wileńska Galeria Obrazów Sławnych Polaków Józefa Bogusławskiego (1788?–1820)*, *Biuletyn Historii Sztuki*, 74 (2012), nr 1, s. 45–66.

Bożena Popiołek

- *„Na usłudze Rzeczypospolitej lata przepędziwszy” – postawy polityczne szlachty w testamentach i mowach pogrzebowych XVII–XVIII w.*, [w:] *Wobec króla i Rzeczypospolitej*, red. E. Dubas-Urwanowicz, J. Urwanowicz, Białystok 2012, s. 123–142.
- *Między prawdą a plotką. Prasa rękopiśmienna epoki saskiej jako źródło do historii mentalności*, [w:] *Sic erat in factis. Studia i szkice historyczne dedykowane Profesorowi Bogdanowi Rokowi*, t. 2, red. E. Kościak, R. Żerlik, P. Badyńska, F. Wolański, Toruń 2012, s. 295–309.

- *Polisa na życie wieczne. Zagadnienie miłosierdzia w testamentach czasów saskich*, *Nasza Przeszłość*, 117 (2012), s. 143–156.
- *Szlachcic w podróży. Regestr wydatków podróży Jan i Antoniego Cetnerów z lat 1724–1727*, [w:] *Z Kijowa do Rzymu. Z dziejów stosunków Rzeczypospolitej z Ukrainą i Stolicą Apostolską. Księga Jubileuszowa z okazji 35-lecia pracy naukowej profesor Teresy Chynczewskiej-Hennel*, red. M. R. Drozdowski, W. Walczak, K. Wiszowata-Walczak, Białystok 2012, s. 2–18.
- *Testamenty mieszczan lwowskich i krakowskich XVII–XVIII wieku*, [w:] *Львів місто суспільство культура*, t. 8, cz. 1: *Влада і суспільство*, Lwiv 2012, s. 227–236.
- *Z kraju i ze świata. Krakowska gazeta rękopiśmienna z 1729 r. jako źródło do historii mentalności epoki saskiej*, *Rocznik Historii Prasy Polskiej*, 15 (2012), z. 1 (29), s. 23–39.

Marian Ptaszyk

- *Korespondencja Samuela Bogumiła Lindgo z Bazylim Anastasewiczem 1822–1830*, odczytał i opracował M. Ptaszyk, Toruń 2013, ss. 141; publikacja internetowa w ramach Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej, tryb dostępu: <http://kpbk.umk.pl/dlibra/docmetadata?id=77374>

Dobrochna Ratajczakowa

- *Bogusławski, Wyspiański i idea teatru narodowego*, [w:] *Sztuka słowa, sztuka obrazu. Prace dla Ewy Miodońskiej-Brookes*, red. J. Zach, A. Zioliłowicz, Kraków 2009.
- *Kolekcja teatralna Teatralski i jego list do „Monitora”*, [w:] *Portrety teatralne. Piórkiem — węglem — pędzlem. Prace dedykowane profesor Annie Kuligowskiej-Korzeniewskiej*, red. I. Jajte-Lewkowicz, M. Leyko, współpraca D. Leśnikowski, Łódź 2011, s. 35–43.
- *Polski Tępis i polski Pizystrates*, [w:] *Wojciech Bogusławski — ojciec teatru polskiego*, red. K. Kurek, Poznań 2009, s. 14–27.
- *Przystosowanie jako domena XVIII-wiecznej komedii polskiej w zbiorze dramatów Wojciecha Bogusławskiego*, [w:] *Antrepreneur. Księga ofiarowana profesorowi Janowi Michalikowi w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Popiel, Kraków 2009, s. 83–103 [wersja francuska: *L’adaptation en tant que domaine de la comedie polonaise du XVIIIe siècle dans le recueil des drames de Wojciech Bogusławski*, tłum. J. Łukaszewicz, [w:] *Traduire le drame*, red. J. Łukaszewicz, Wrocław 2008, s. 35–56; *Romanica Wratislaviensia* 55].

Anna Reglińska-Jemioł

- *Czytając taniec, czyli o historycznych związkach baletu ze słowem*, [w:] *Jestem więc czytam. Między pragmatyzmem a wolnością*, red. G. Tomaszewska, B. Kapela-Bagińska, Z. Pomirska, Gdańsk 2012, s. 99–109.
- *Edukacja taneczna nośnikiem kultury i elementem wychowania – rekonans historyczny*, [w:] *Edukacja artystyczna jako twórcza. Perspektywy – dylematy – inspiracje*, Płock 2011, s. 141–151.
- *O Filozofii Kobiet – notka do dziejów polskiej sztuki baletowej epoki oświecenia*, [w:] *Teka różnaitości z wieku nie tylko XIX. Prace ofiarowane Profesorowi Janowi Dacie z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin*, red. S. Karpowicz-Słowikowska, T. Linkner, Gdańsk 2011, s. 77–84.

Dariusz Rolnik

- *Dziennik Juliana Antonowicza (1750–1824) nauczyciela Jana B. Tarnowskiego i jego nauki. O prawdach życiowych, wychowaniu, sposobach edukacji i zmieniających się epokach*, [w:] *Sic Eart in Fatis. Studia szkice historyczne dedykowane Profesorowi Bogdanowi Rokowi*, t. 1, red. E. Kościk, R. Żerelik, P. Badyńska, F. Wolański, Toruń 2012, s. 379–398.
- *Kasztelan krakowski Antoni Jabłonowski i inni „możnowładcy”. O roli politycznej magnaterii w czasach panowania Stanisława Augusta*, [w:] *Wobec króla i Rzeczypospolitej. Magnateria w XV–XVIII wieku*, red. E. Dubas-Urwanowicz, J. Urwanowicz, Kraków 2012, s. 207–231.
- *Obraz Niemca i Niemców w dzienniku podróży Adama Logi (1800–1831) z Leszna do Bonn odbytej w 1820 roku*, [w:] *„Trzeba dyscypliny – bez niej nie da się pasji składnie wyrazić...”. Studia z dziejów nowożytnych (XVI–XVIII w.)*, red. M. Frorycki, A. Perłakowski, F. Wolański, Poznań 2012, s. 169–183.
- *Wokół stereotypu magnata czasów stanisławowskich. Wizerunek Andrzeja Zamoyskiego (1717–1792) w polskich memuarach*, *Wieki stare i nowe*, 4 (2012), s. 44–68.

Stanisław Roszak

- *Egodokumenty epoki nowożytnej w perspektywie europejskiej*, [w:] *Z dziejów staropolskiego pamiętnikarstwa. Przekroje i zbliżenia*, red. P. Borek, Kraków 2012, s. 15–31.
- *Hlavní směry vývoje polské historiografie zabývající se barokem a osvícenstvím ve druhé polovině 20. Století*, [w:] *Niky české historiografie Uherskobrodská sympozia J. A. Komenského v ofenzivě (1971–1989)*, red. D. Olsáková, Praha 2012, s. 91–101.

- *Kierunki rozwoju polskiej historiografii Baroku i Oświecenia w drugiej połowie XX w.*, [w:] *Sic erat in facis. Studia i szkice historyczne dedykowane Profesorowi Bogdanowi Rokowi*, red. E. Kościk, R. Żerelik, P. Badyńska, F. Wolański, t. 2, s. 316–327.
- *Kontakty i bariery między polskimi i saskimi kulturami wiedzy w XVIII wieku*, [w:] *„Trzeba dyscypliny – bez niej nie da się pasji składnie wyrazić...”*. *Studia z dziejów nowożytnych (XVI–XVIII w.)*, red. M. Forycki, A. Perlakowski, F. Wolański, Poznań 2012, s. 141–147.
- *The noble books of wisdom in Poland in the 18th century*, [w:] *Notions of the Self. The search for identity in the East Central Europe in the 18th century*, Zielona Góra–Potsdam 2012, s. 151–160.

Halina Rusińska-Giertych

- *Drukarnia Pillerów we Lwowie na kanwie materiałów związanych z obchodami stuletniej rocznicy założenia firmy*, [w:] *Książka, informacja, biblioteka: między podziałami a wspólnotą III*, red. J. Dzieniakowska, M. Olczak-Kardzas, Kielce 2012, s. 21–29.

Janusz Ryba

- *Tournée oświeconych*, [w:] *„Byle w ludziach światło było...”*. *Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci*, red. G. Zając, Kraków 2012, s. 247–253; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne*. *Rozprawy*, t. 10.

Anna Ryszka-Komarnicka

- *An episode from the reign of King Władysław II Jagiełło of Poland in Gismondo re di Polonia, a dramma per musica by Leonardo Vinci (1727)*, [w:] *The Musical Heritage of the Jagiellonian Era*, red. P. Gancarczyk, A. Leszczyńska, Warszawa 2012, s. 311–320.
- *„La selva incantata” z Armidy Józefa Haydna (1784): znaczenie symboliczne i przedstawienie muzyczne*, [w:] *Muzyka w ogrodach – ogrody w muzyce*, red. S. Żerańska-Kominek, Gdańsk 2011, s. 291–312.

Stanisław Salmonowicz

- *Cesare Boccaria, kara śmierci i współczesny terroryzm*, [w:] *Nam Hoc Natura Aequum est... Księga Jubileuszowa ku czci Profesora Janusza Justyńskiego w siedemdziesięciolecie urodzin*, Toruń 2012, s. 131–140.
- *Wokół sporów o definicję i chronologię zjawiska oświecenia*, *Czasy Nowożytne*, 25 (2012), s. 113–138.

Marian Skrzypek

- *Diderot parmi les honnêtes brigands et les filibustiers*, [w:] *La recherche dix-huitiémiste en France et en Pologne*, Warszawa 2012, s. 93–115.
- *Kategoria „mocy twórczej” u Staszica na tle oświeceniowej filozofii przyrody*, [w:] *Filozofia przyrody dziś*, red. W. Ługowski, I. K. Lisiejew, Warszawa 2012, s. 58–70.
- *Oświeceniowa kategoria przesądów (z Ciemnogrodem Potockiego w tle)*, *Studia Wilanowskie*, 19 (2012), s. 10–35.
- *Recepcja Buffona i Staszica w polskim przyrodoznawstwie na przełomie XVIII i XIX wieku*, *Zeszyty Staszicowskie*, 8 (2012), s. 93–115.
- Recenzja/felieton z: E. Cassirer, *Filozofia oświecenia*, przeł. T. Zatorski, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2010, ss. 347 — *Ruch Filozoficzny*, 69 (2012), nr 1, s. 165–177.
- Recenzja/felieton: *Historia francuskiej niewiary z paradoksalnym zakończeniem* (Rec. z: S. Kruszyńska, *Zrozumieć niewiarę. Filozoficzne niewiary w nowożytnej myśli francuskiej*, Wydawnictwo Słowo Obraz Terytoria, Gdańsk 2011) — *Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej*, 57 (2012), s. 379–399.

Marie-Christine Skuncke

- *Appropriations of Rhetoric in Eighteenth-Century Sweden*, [w:] *Metamorphoses of Rhetoric: Classical Rhetoric in the Eighteenth Century*, red. O. Fischer, A. Öhrberg, Uppsala 2011, s. 133–151.
- *Carl Peter Thunberg: From Amsterdam and Deshima to Linneanum in Uppsala*, Japanese translation by Kiyoshi Matsuda, [w:] *Shūhō: Report of Ono Ranzan Bicentennial Commemoration Activities 2010*, Tokyo 2010, s. 14–27.
- *Carl Peter Thunberg och Anders Sparrman* [Two travelling students of Linnaeus], [w:] *Anders Sparrman — Linnean, världsresenär, fattigläkare*, red. G. Broberg, D. Dunér, R. Moberg, Uppsala 2012, s. 81–96.
- *Freedom of the Press and Social Equality in Sweden, 1766–1772*, [w:] *Scandinavia in the Age of Revolution: Nordic Political Cultures, 1740–1820*, red. P. Ihalainen i in., Farnham, Surrey & Burlington 2011 (Ashgate), s. 133–143.
- *Gustave III de Suède et l’Opéra* [wykład, Collège de France 2009], *Proxima Thulé. Revue d’études nordiques* (Paris), 6 (2009), s. 143–171.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- *Lietuwoos Didžiosios Kunigaikštystės pavieto teismų notarinės funkcijos*, [w:] *Lietuwoos notariato istorija*, red. J. Karpavičienė, Vilnius 2012, s. 71–94.

- 1769 m. įvykiai Šiaulių ekonomijoje: maištas ar sukilimas? *Istoriografinių tradicijų sankirtos* [The Events in the Economy of Šiauliai in 1769: Riot or Uprising? Collisions of Historiographic Traditions], *Istorija*, 85 (2012), nr 1, s. 49–62.

Klaudia Socha

- *Ewolucja dawnej typografii na przykładzie staropolskich edycji „Żywotów Świątych” Piotra Skargi – podejście funkcjonalne*, [w:] *Nad spuścizną Piotra Skargi*, red. J. S. Gruchała, Kraków 2012, s. 45–186.
- *Między katalogowaniem a digitalizacją – baza starodruków z Biblioteki księży Misjonarzy na Stradomiu*, *Biuletyn Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES*, 2012, nr 2 (35), s. 109–114.
- *Osiemnastowieczne prenumeraty literatury pięknej*, *Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy*, 4/15 (2012), z. 1, s. 29–44.

Krystyna Stasiewicz

- *Dobra patronka i wdzięczna klientka. Barbara Sanguszkowa i Elżbieta Drużbacka w świetle nowych źródeł*, [w:] K. Stasiewicz, *Barbara Sanguszkowa i Elżbieta Drużbacka w świetle nowych źródeł*, Olsztyn 2011, s. 5–20.
- *Kobiece przyjemności w XVIII wieku*, [w:] *Przyjemność w kulturze epoki rozumu*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2011, s. 125–146.
- *Od pochwały od negacji. Arkadie Reja, Lubomirskiego, Drużbackiej i Krasickiego*, [w:] *Staropolskie Arkadie*, red. J. Dąbkowska-Kujko, J. Krauze-Karpińska, Warszawa 2010 [druk 2011], s. 315–329.
- *Rola środowiska Zatuskich w kreowaniu Drużbackiej – pisarki*, [w:] *Bracia Zatuscy – ich epoka i dzieło. Zbiór studiów*, red. D. Dukwicz, Warszawa 2011, s. 111–127.
- *Znak firmowy Ignacego Krasickiego – sentencjonalność (na przykładzie bajek)*, [w:] „Byle w ludziach światło było...”. *Księga pamiątkowa ku czci Profesora Waclawa Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci*, red. G. Zajac, Kraków 2012, s. 265–274; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne*. Rozprawy, t. 10.

Katarzyna Stelmasiak

- *Wizerunek kobiety w czasach Rewolucji Amerykańskiej na przykładzie Abigail Adams (1744–1818)*, [w:] *Różne oblicza historii. Studia i szkice*, red. J. R. Budzińskiego, T. Matuszaka, Piotrków Trybunalski 2012, s. 127–141.

Agnieszka Szwach

- *Początki recepcji twórczości Szekspira w osiemnastowiecznej Polsce*

w kontekście europejskim: wpływ krytyki zachodnioeuropejskiej, [w:] *Szekspir wśród znaków kultury polskiej*, red. E. Łubniewska, K. Latawiec, J. Waligóra, Kraków 2012, s. 254–265.

- *Shakespeare's plays in Eighteenth Century Poland: Criticism, First Translations and Adaptations*, [w:] *Traducao em Revista*, red. M. Martins, Rio de Janeiro 2012, s. 5–17.

Kamila Szymańska

- *Dom ze słów... Wspólnota luterańska w Lesznie w XVII i XVIII wieku w świetle własnej spuścizny literackiej (rekonesans)*, [w:] *Rzeczpospolita domów. III. Domy Boże*, red. K. Krawiec-Złotkowska, Słupsk 2012, s. 551–563.
- *Tobias Böckelmann (1680–1718). W blasku kościoła Żłóbka Chrystusa we Wschowie*, [w:] *Kościół imienia Żłóbka Chrystusa (Kripplein Christi) we Wschowie na tle procesu konfesjonalizacji w krajach Europy Środkowej*, red. P. Klint, M. Małkus, K. Szymańska, Wschowa 2012, s. 357–373.
- *Travels of Leszno residents in the 17th and 18th centuries*, *Studies in Physical Culture and Tourism*, 19 (2012), nr 2, s. 81–85.

Artur Timofiejew

- *Pojęcie czasu w polskiej oświeceniowej refleksji nad poezją*, [w:] *Obszary kultury. Księga ofiarowana Profesorowi Krzysztofowi Dmitrukowi w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Pasterska, S. Uliasz, Rzeszów 2011, s. 169–175.
- *„Prawdziwa czułość ma ucho otwarte”. O kategorii czułości w „Grenadierze-filozofie” Cypriana Godebskiego*, [w:] *„Byle w ludziach światło było...”. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci*, red. G. Zając, Kraków 2012, s. 305–312; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne. Rozprawy*, t. 10.
- *Sąd Franciszka Morawskiego o klasycyzmie*, [w:] *Długie trwanie. Różne oblicza klasycyzmu*, red. R. Dąbrowski, B. Dopart, Kraków 2011, s. 209–216.
- *Świadomość historyczna w utworach poetów-żołnierzy kampanii 1809 roku — Wincentego Turckiego i Wincentego Reklewskiego*, [w:] *Rok 1809 w literaturze i sztuce*, red. B. Czwońnóg-Jadczyk, M. Chachaj, Lublin 2011, s. 49–57.

Ferenc Tóth

- *A szatmári békesség és Franciaország*, *Századok*, 146/4 (2012), s. 867–874.
- *Egy várépítő magyar emigráns Törökországban: François de Tott*, [w:] *Végsővár és társadalma a korszakváltás idején*, (*Studia Agriensia* 30), red. M. Berecz, T. Rémiás, Eger 2012, s. 127–152.

- *Emigrációból émigrációba. Egy magyar származású francia család története a XVIII. században*, [w:] *Az újrakezdes esélye. Tanulmányok a Rákóczi-szabadságharc befejezésének 300. évfordulója alkalmából*, red. I. Czigány, K. M. Kincses, Budapest 2012, s. 259–272.
- *Entre voyage et écriture: la genèse et la réception des Mémoires du baron de Tott*, *Archivum Ottomanicum*, 29 (2012), s. 149–190.
- *L'évolution de la tactique de hussards au XVIIIe siècle en Europe*, *Choc, feu, manœuvre et incertitude dans la guerre*, Pully (Centre d'histoire et de prospective militaires), 2011, s. 45–59.
- *Ibrahim Mütefferika, un diplomate ottoman*, *Revue d'histoire diplomatique*, 2012, nr 3, s. 283–295.
- *Les Mémoires de Raimondo Montecucoli*, *Cahiers Saint-Simon*, 40 (2012), *Les Mémoires de la bibliothèque du duc de Saint-Simon*, s. 69–79.
- *Mikes et la diplomatie française*, [w:] *Literaturtransfer und Interkulturalität im Exil*, red. G. Tüskés, Bern 2012, s. 47–60.
- *Mikes Kelemen és a francia diplomácia*, [w:] *Író a száműzetésben: Mikes Kelemen*, red. G. Tüskés, Budapest 2012, s. 17–26.
- *Mikes Kelemen és a francia diplomácia*, *Magyar Tudomány* (Budapest), 2012, nr 3, s. 265–271.
- *Les otages dans l'Empire ottoman à l'époque moderne*, *Revue Internationale d'Histoire Militaire*, 90 (2012), s. 137–154.
- *Vigyázó szemetek... Nyugat-Magyarország 1809-ben a francia hadimérenőkök szemével*, [w:] *Határsávok 2009–2010*, red. A. Sciacovelli, Szombathely–Sopron, 2012, s. 159–168.

Elżbieta Wichrowska

- *Do uczniów Szkoły Dramatycznej*, [w:] *Dwóchsetlecie Szkoły Dramatycznej w Warszawie 1811–2011*, red. A. Kuligowska-Korzeniewska, Warszawa 2011, s. 19–32.
- *Między dziennikiem intymnym a romanssem sentymentalnym*, [w:] *„Byle w ludziach światło było...”. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci*, red. G. Zając, Kraków 2012, s. 343–359; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne. Rozprawy*, t. 10.
- *O romantykach i klasykach, raz jeszcze... Kilka przypomnień*, [w:] *Długie trwanie. Różne oblicza klasycyzmu*, red. R. Dąbrowski, B. Dopart, Kraków 2011, s. 217–233.

Barbara Wolska

- *Bez winy i wstydu. Seksualność w polskiej poezji obsceniczej o tematyce*

- erotycznej doby Oświecenia, „Napis” 2012, seria XVIII: *Tabu i wstyd*, s. 59–88.
- *Mity, literatura i historia starożytnej Grecji i Rzymu w twórczości poetyckiej Adama Stanisława Naruszewicza*, [w:] *Antyk oświeconych. Studia i rozprawy o miejscu starożytności w kulturze polskiej XVIII wieku*, red. T. Chachulski, Warszawa 2012, s. 491–564.
 - *Poezja pochwalna i panegiryczna Adama Naruszewicza. Pochwały władcy*, [w:] *„Byłe w ludziach światło było...”. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci*, red. G. Zając, Kraków 2012, s. 359–376; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne. Rozprawy*, t. 10.
 - *Tom trzeci „Poezji zebranych” Adama Naruszewicza — uwagi edytora*, *Wiek Oświecenia*, 27 (2011), s. 47–71.

Grzegorz Zając

- *Ludwik Kropiński — bajkopisarz (niełusznie) zapomniany*, [w:] *„Byłe w ludziach światło było...”. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Wacława Woźnowskiego w dziesiątą rocznicę Jego śmierci*, red. G. Zając, Kraków 2012, s. 377–389; seria: *Studia Dziewiętnastowieczne. Rozprawy*, t. 10.
- *Nad nową książką o dramatach Niemcewicza* (Rec. z: Ewa Szczepan, *Pogrobowiec oświecenia czy nowator? Dziewiętnastowieczna twórczość dramatyczna Juliana Ursyna Niemcewicza*) — *Wiek Oświecenia*, 28 (2012), s. 273–279.
- *Pierwsza książka o Niemcewiczowskiej wizji Ameryki* (Rec. z: Elwira Jeglińska, *Między marzeniem a rzeczywistością. Ameryka w twórczości Juliana Ursyna Niemcewicza*) — *Wiek Oświecenia*, 28 (2012), s. 267–273.
- *Węgierski a Niemcewicz — dwie Ameryki oświeconych*, *Wiek Oświecenia*, 28 (2012), s. 43–55.

Stepan Zakharkevich

- *Этнічныя меншынства Беларусі XIV–XVIII вв. в современной польской историографии*, *Крыніцазнаўства і спецыяльныя гістарычныя дысцыпліны: Навуковы зборнік*, 7 (2012), s. 109–117.
- *Культурная адаптацыя татар Вялікага княства Літоўскага паводле тэстаментаў XVII–XVIII стст.*, [w:] *Sic erat in fatis. Studia i szkice historyczne dedykowane Profesorowi Bogdanowi Rokowi*, t. 2, red. E. Kościć, R. Żerelik, P. Badyńska, F. Wolański, Toruń 2012, s. 451–460.
- *Роля ісламу ў культурнай адаптацыі ў культурнай адаптацыі татар на беларускіх землях у XVI–XVIII стст.*, [w:] *„Trzeba dyscypli-*

ny — bez niej nie da się pasji składnie wyrazić...”. *Studia z dziejów nowożytnych (XVI–XVIII w.)*, red. M. Forycki, A. Perłakowski, F. Wołański, Poznań 2012, s. 121–128.

- *Внешние факторы культурной адаптации этнических меньшинств Беларуси в XIV–XVIII вв.: общая характеристика проблемы*, [w:] *Пытанні мастацтвазнаўства, этналогіі і фалькларыстыкі / НАН Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы*, red. A. I. Лакотка, Мінск 2012, s. 375–380.

Izabella Zatorska

- *„De la lettre au voyage: la Pologne vécu et racontée par Bernardin de Saint-Pierre”*, *De la lettre aux belles lettres / Od litery i listu do literatury. Studia dedykowane Reginie Bochenek-Franczakowej*, red. W. Rapak, J. Kornhauser, I. Piechnik, Kraków 2012, s. 609–620.
- D. Diop, P. Graille, I. Zatorska, *Introduction*, [w:] *Dix-huitième siècle, L’Afrique*, 2012, nr 44, s. 5–26.
- *„Voyage autour de l’écriture, ou comment contourner la mort: Xavier de Maistre et la mise en abîme d’un tournant”*, [w:] *Le Tournant des Lumières. Mélanges en l’honneur du professeur Malcolm Cook*, red. K. Astbury, C. Seth, Paryż 2012, s. 163–177.

Katarzyna Zawilska

- [wspólnie z I. Maciejewską], „... bo do kond bys obrocil twoie drogi Ja choc piechotą wszędzie za Tobą bym poszła”. *O języku wyznań miłosnych Magdaleny z Czapskich Radziwiłłowej*, *Barok*, 2011 [druk 2012], nr XVIII/2 (36), s. 220–234.
- *O „Sposobie wychowania pieska panińskiego” słów kilka*, *Prace Językoznawcze*, 14 (2012), s. 289–297.

Ewa Zielaskowska

- *„Czuć żywo i to czucie bez przysady obwieszacza”*, czyli Ignacy Krasicki o sztuce pisania listów, [w:] *Epistolografia w dawnej Rzeczypospolitej*, t. II (*Stulecia XVIII–XIX*), red. P. Borek, M. Olma, Kraków 2011, s. 63–76.
- *Czy Kaliope może zamilknąć? „Do Muzy mojej”*, [w:] *Czytanie Książnika*, red. B. Mazurkova, T. Chachulski, Warszawa 2010, s. 297–306.
- *Krasicki jako pre-Gombrowicz?*, *Rec. z: Roman Doktor, Krasicki nasz powszedni*, *Wiek Oświecenia*, 28 (2012), s. 259–266.
- *Rec. z: A. Petlak, Recepcja bajkopisarstwa Ignacego Krasickiego na Ukrainie w XIX wieku*, *Wiek Oświecenia*, 26 (2010), s. 209–219.

Zofia Zielińska

- *Co nam pozostawiły elity polityczne XVIII wieku?*, Zeszyty Karmeli-
tańskie, nr 2 (59), kwiecień–czerwiec 2012, s. 34–38.

Marek G. Zieliński

- *Mór w Chełmnie w latach 1707–1711*, [w:] *Dżuma, ospa, cholera. W trzech-
setną rocznicę wielkiej epidemii w Gdańsku i na ziemiach Rzeczypospolitej
w latach 1708–1711*, red. E. Kizik, Gdańsk 2012, s. 124–132.

Michał Zwierzykowski

- *Satyra na popis powiatu nakielskiego w 1696 r., czyli o schyłku pospolitego
ruszenia w Wielkopolsce*, [w:] *„Trzeba dyscypliny – bez niej nie da się
pasji składnie wyrazić...”. Studia z dziejów nowożytnych (XVI–XVIII w.)*,
red. M. Forycki, A. Perłakowski, F. Wolański, Poznań 2012, s. 71–92.

Alina Żórawska-Witkowska

- *Johann Adolf Hasse und die Musik am polnischen Hof Augusts III
(1734–1763)*, [w:] *Hasse-Studien*, t. 7, red. W. Hochstein, R. Wiesend,
Stuttgart 2012, s. 54–56.
- *Johann Michael Breunich und seine italienischen Serenaten*, [w:] *Partita.
Siebenundzwanzig Sätze zur Dresdner Musikgeschichte. Festschrift für
Hans-Günter Ottenberg zum 65. Geburtstag*, red. W. Mende, S. Bie-
sold, U. D. Sauer, Dresden 2012, s. 211–226.
- *Die Karriere von Domenico Annibali und seine Händelschen Opernrol-
len*, *Händel-Jahrbuch*, 58 (2012), Kassel–Basel 2012, s. 57–71.
- *People, Nation and Fatherland in Three Operas: „Cud mniemany, czyli
Krakowiacy i Górale” (1794), „Jadwiga, królowa polska” (1814), „Król Ło-
kietek, albo Wiśliczanki” (1818)*, [w:] *Nation and/or Homeland. Identity in
19th Century Music and Literature Between Central and Mediterranean
Europe*, red. I. Cavallini, M. Edizioni, Milano–Udine 2012, s. 41–58.
- *Rec. z: Z. Skowron, Myśl muzyczna Jeana-Jacques’a Rousseau, Wy-
dawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2010 – Wiek
Oświecenia*, 28 (2012), s. 233–239.
- *The Saxon Court of the Kingdom of Poland*, [w:] *Music at German Courts,
1715–1760: Changing Artistic Priorities*, red. S. Owens, B. M. Reul,
J. B. Stockigt, Woodbridge 2011, s. 51–77.
- *Über die polnischen Elemente im dramma per musica „Ottone, re di Ger-
mania” (London 1722/23) von Georg Friedrich Händel*, *Händel-Jahrbuch*,
57 (2011), s. 49–76.

PRACE PROWADZONE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA

Indywidualne

Alina Aleksandrowicz

- Edycja z rękopisów esejów różnych pisarzy pt. „Pamiętki Świątyni Sybilli” (wspólnie z Arturem Timofiejewem).
- *Nieznana twórczość Marii z ks. Czartoryskich Wirtemberskiej. Literatura i obyczaj* (książka przygotowana do druku).

Jakub Bajer

- Prace nad rozprawą doktorską *Francja wobec elekcji i uznania majestatu króla Stanisława Augusta (1763–1766)* – promotorzy: Maciej Serwański, Chantal Grell.

Ewa Barylewska-Szymańska

- Domy gdańskie drugiej połowy XVIII w. (publikacja, w przygotowaniu do druku).
- Socjotopografia Gdańska pierwszej połowy XIX w. (1808–1854) – wspólnie z Zofią Maciakowską.

Marek Bratuń

- Związki polsko-szwajcarskie w dobie oświecenia.
- Elie Bertrand i Michał Mniszech: edycja korespondencji i dzienników podróży.
- Osiemnastowieczny *Grand Tour*.

Richard Butterwick-Pawlikowski

- Rzeczpospolita w czasach stanisławowskich.
- Michał Jerzy Poniatowski.
- Sir Charles Hanbury Williams.
- Rousseau a Polska.

Tomasz Chachulski

- Monografia Franciszka Karpińskiego.
- Prace edytorskie związane z wydaniem utworów poetyckich (cz. II), utworów prozą, Psalterza i przekładów Franciszka Karpińskiego.
- Świadomość filologiczna w polskim oświeceniu.

Marcin Cieński

- Powieść europejska XVIII w.
- Ruiny i literackie obrazy przemijania w literaturze XVIII i początków XIX stulecia.
- Melancholia w literaturze oświecenia.
- Polsko-niemieckie związki literackie w XVIII w.
- Obraz Paryża w literaturze polskiego oświecenia.
- Estetyka literacka od XVI do XVIII w.

Małgorzata Czerniakowska

- Bibliofile gdańscy w XVIII w.

Jolanta Czerzniewska

- *Oświeceniowa koncepcja muzeum na przykładzie donacji Stanisława Kostki Potockiego dla Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego* – rozprawa doktorska przygotowywana do druku.
- Kultura ciekawości i muzealnictwo publiczne w XVIII i na początku XIX w.
- Kolekcjonerstwo i narodziny nowoczesnej kultury wizualnej.
- Narodotwórcza rola kolekcjonerstwa i muzealnictwa.
- Instytucje publiczne w oświeceniu.
- Dziedzictwo oświecenia w XIX i XX w.

Antoni Czyż

- Antonina Niemiryczowa, Ludwika Szklińska i inne poetki 1. połowy XVIII w. Interpretacje, edycje.
- Dominik Rudnicki, poeta jezuicki.
- Z dziejów folklorystyki w epoce oświecenia. Adam Kępski i jego zbiory pieśni ludowych.

Roman Dąbrowski

- Polska epopeja oświeceniowa i jej konteksty.
- Zagadnienie prawdy i prawdopodobieństwa w estetyce oświeceniowej.
- Edycja poematów Ferdynanda Chotomskiego.

Dorota Dukwicz

- Pierwszy rozbiór.
- Korespondencja Stanisława Augusta z bratem Kazimierzem Poniatowskim z okresu Insurekcji Kościuszkowskiej – edycja źródłowa.

Jarosław Dumanowski

- *Monumenta Poloniae Culinaria* — edycja staropolskich ksiązek kucharskich.
- *À la française. Recepcja francuskiej kultury kulinarnej w Polsce XVII–XVIII w.*

Jerzy Dygdała

- Wydawnictwo źródłowe: *Lustracja województw Prus Królewskich 1765: t. IV: Indeksy.*
- Wydawnictwo źródłowe: *Podróże litewskiego magnata do Gdańska, Człuchowa, a nawet i dalej... Fragmenty „Diariusza” Michała Kazimierza Radziwiłła z lat 1721, 1737, 1752* [tekst przekazany do druku — Wydawnictwo IH PAN].
- Wydawnictwo źródłowe: *Michał Kazimierz Radziwiłł, „Diariusz”: Lata 1733–1736* [kontynuacja prac edytorskich].
- Wydawnictwo źródłowe: *Doniesienia z Warszawy z lat 1732–1736 (gazety pisane i listy metrykanta koronnego Andrzeja Cichockiego).*
- *Wokół elekcji i koronacji Augusta III 1733–1734. Studia historyczne* [wstępne przygotowanie edycji zbioru mniejszych prac, kontynuacja uzupełniających kwerend źródłowych].

Maciej Forycki

- Świat słowiański w pismach Encyklopedystów.
- Etnogeneza ludów europejskich w historiografii XVIII w.
- Sarmacja Europejczyków — Europa Sarmatów. Badania nad wzajemnym postrzeganiem w XVIII stuleciu.

Karin Friedrich

- Badania kontynuowane na temat „Bordercrossing”: *Transational nobility, political and confessional loyalty in the Polish-German borderlands, ca. 1600–1720* — w ramach grantu realizowanego w latach 2011–2012, finansowanego przez Arts and Humanities Research Council w U.K.

Jerzy Głowacki

- Polski parlamentaryzm czasów stanisławowskich.
- Konfederacje radomska i barska.
- Mentalność oraz biografistyka postaci z okresu konfederacji radomskiej i barskiej.

Lucyna Harc

- Historiografia śląska w okresie oświecenia.

Stanisław Janeczek

- Problematyka wychowania i dydaktyki w szkolnictwie Komisji Edukacji Narodowej (logika, przyrodoznawstwo, nauka moralna, religia) na tle europejskim.

Barbara Judkowiak

- Franciszka Urszula Radziwiłłowa.
- Antologia dramatu poznańskich jezuitów 1. poł. XVIII w.

Monika Jusupović

- Przygotowanie do druku książki *Polityka lokalna w Wielkim Księstwie Litewskim w XVIII wieku. Działalność polityczna rodziny Zabiełtów w latach 1733–1795*.
- Edycja korespondencji Stanisława Augusta z Franciszkiem Ksawerym Woyną.

Paweł Kaczyński

- Różne twarze Staruszkiewicza. Przyczynek do dziejów nazwisk znaczących w literaturze polskiego oświecenia.
- Życie seksualne jako obiekt krytyki i źródło inwektyw w publicystyce i literaturze polskiego oświecenia.
- Wenecja oświeconych.
- Przygotowanie edycji listów i pamiętników T.K. Węgierskiego.

Irena Kadulska

- Teatr widowisk ogniowych w XVIII stuleciu.

Wojciech Kaliszewski

- Monografia Stanisława Trembeckiego.
- Prace związane z edycją utworów Józefa Szymanowskiego.
- Prace związane z edycją „Baje” Stanisława Trembeckiego.

Urszula Kosińska

- Polityka zagraniczna Augusta II w ostatnich latach jego panowania (1730–1733) — prace kontynuowane.
- Plany rozbioru Rzeczypospolitej z lat 1725 i 1732.
- Traktat Löwenwolde’a 1732 r.

Teresa Kostkiewiczowa

- Barok a oświecenie — poetyki i konwencje.
- Zagadnienie podmiotowości w myśli i literaturze XVIII w.
- Główne pojęcia krytyki literackiej w wieku XVIII i pierwszym trzydziestolecu XIX w.

Jolanta Kowal

- Późne oświecenie na Litwie (ze szczególnym uwzględnieniem Parnasu wileńskiego).
- Salony literackie Wilna w epoce porzobiorowej (1794–1830).
- Twórczość poetycka Antoniego Goreckiego.
- Wiek XVIII w twórczości J. I. Kraszewskiego.

Danuta Kowalewska

- *Diabeł w swojej postaci* Jana Bohomolca. Obrazy kultur pozaeuropejskich i współczesna paralela.
- Kobieta jako „inny” w literaturze dawnej.

Małgorzata Lisicka

- Zebranie, edycja krytyczna i opracowanie wierszy Stanisława Kostki Potockiego.

Bernadetta Manyś

- Historia kultury i obyczajów.
- Historia Wielkiego Księstwa Litewskiego.
- Uroczystości rodzinne i okolicznościowe w Wilnie za panowania Augusta III.
- Edycja diariusza wileńskiego kościoła św. św. Janów.

Bożena Mazurkowa

- Teksty zalecające i listy do autorów w drukach oświeceniowych.
- Przygotowania do edycji *Erotyków* F. D. Książnina.
- Estetyczne pogranicza w poezji F. D. Książnina.

Katarzyna Milik

- Prace nad tematem: *Bezpieczeństwo i higiena miast w województwie krakowskim i sandomierskim w okresie panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego.*

Katarzyna Napierała

- Historia kobiet, historia wizualna oraz dzieje stosunków polsko-francuskich w osiemnastym wieku.
- W 2012 r. obroniona rozprawa doktorska pod tytułem: *Wizerunek polityczny Marii-Teresy Austriackiej i Katarzyny II w oczach Polaków i Francuzów w drugiej połowie XVIII wieku. Studia nad kobietami u władzy* (praca pod kierunkiem Ch. Grell i M. Serwańskiego).

Aleksandra Norkowska

- Miasto i jego mieszkańcy w piśmiennictwie oświecenia.
- Przedstawienia zmysłów w 2. połowie XVIII stulecia.
- Literatura okolicznościowa polskiego wieku światła.

Anna Petlak

- Wincenty Ignacy Marewicz – edycje krytyczne dzieł (wierszem i prozą).

Wojciech Piotrowski

- Adam Kazimierz Czartoryski – publicysta, literat, uczony.
- Życie literackie, kulturalne i naukowe Polaków zamieszkałych na byłych ziemiach wschodniej Rzeczypospolitej w XVIII i XIX wieku.

Jolanta Polanowska

- Założenia rezydencjonalne ok. 1750–1830.
- Biogramy artystów, ok. 1770–1830.

Bożena Popiołek

- Dobrodzieje i klienci. Relacje klientalne w czasach saskich. Studium z historii mentalności.
- Przemoc domowa w świetle ksiąg sądowych czasów saskich.
- Edycja i opracowanie korespondencji Elżbiety Sieniawskiej, kasztelanowej krakowskiej.

Marian Ptaszyk

- Prace nad tematem *Biblioteka Publiczna przy Uniwersytecie Warszawskim 1817–1831*.

Anna Reglińska-Jemioł

- Kultura taneczna i teatralna epok dawnych ze szczególnym uwzględnieniem baletu epoki oświecenia.

- Libretto baletowe jako tekst literacki.

Dariusz Rolnik

- Kształtowanie, tworzenie, rozpad i „program” stronnictwa królewskiego 1778–1788.
- Rosja i Rosjanie w świadomości elit politycznych czasów stanisławowskich.
- Obraz społeczeństwa szlacheckiego czasów stanisławowskich.
- Leonard Marcin Świeykowski – ostatni wojewoda podolski.
- Jeleńscy i województwo mińskie w czasach stanisławowskich.
- „Opinia publiczna” czasów stanisławowskich – zagadnienia teoretyczne.

Halina Rusińska-Giertych

- Kultura książki polskiej we Lwowie w okresie oświecenia.
- Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w. Losy, znaczenie, inwentaryzacja.

Marie-Christine Skuncke

- Carl Peter Thunberg (szwedzki botanik, 1743–1828). Studium kariery naukowej.
- *Carl Peter Thunberg. From Amsterdam and Deshima to Linneanum*, książka przygotowywana do druku w 2013 r., wydawca: Swedish Collegium for Advanced Study w Uppsali.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- Elity polityczne Wielkiego Księstwa Litewskiego za panowania Stanisława Augusta.
- Dokumenty rozbiorów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Edycja źródłowa.
- Kształtowanie się systemu biurokratycznego na Litwie.

Klaudia Socha

- Praca nad tematem: Architektura staropolskiej książki (na podstawie wzorników pism i wybranych druków).
- Praca nad tematem: Typografia edycji polskich tłumaczeń Biblii wydanych od XVI do początku XX w.

Kamila Szymańska

- Księgozbiory leszczyńskie w XVIII w.
- Drukarstwo w Szlichtyngowej w XVII i XVIII w.
- Duchowni luterańscy południowo-zachodniej Wielkopolski – życie i działalność piśmiennicza.

Artur Timofiejew

- Edycja esejów historycznych złożonych w Świątyni Sybilli w Puławach [wspólnie z Aliną Aleksandrowicz].
- Twórczość poetycka i krytycznoliteracka Franciszka Morawskiego
- Przygotowanie edycji pism krytycznoliterackich Franciszka Morawskiego.

Ferenc Tóth

- Édition critique du Journal des campagnes de Charles V de Lorraine.
- Édition critique des Mémoires du baron de Tott (en allemand).

Monika Urbańska

- Całość zachowanego do dziś dorobku pisarskiego Anny z Radziwiłłów Mostowskiej (w tym także jej listy do Józefa Zawadzkiego). Edycja krytyczna ze wstępem.

Agata Wdowik

- Literatura i historia wieku XVIII jako narzędzie propagandy PRL.
- Literackie świadectwa pobytu Polaków w kurortach leczniczych w XVIII w. (opracowanie listy polskich podróżników do belgijskiego Spa na podstawie *Listes des seigneurs et dames, qui sont venus aux eaux minérales de Spa*).
- Przygotowanie do wydania *Diariusza* Ignacego Krasickiego (bratanka poety).

Elżbieta Wichrowska

- Dziennik w Polsce (XVIII/XIX w.).
- Długie trwanie polskiego oświecenia.
- Polski Wersal po 1830 r.
- Z problemów kultury intymnej w Polsce (XVIII–XIX).
- Edycja korespondencji czasów Sejmu Wielkiego (m.in. Onufrego Morskiego).
- Edycja korespondencji czasów Księstwa Warszawskiego i pocz. Królestwa Polskiego (Tomasz Ostrowski, Antoni Ostrowski).

Barbara Wolska

- Poezja panegiryczna i pochwalna A. S. Naruszewicza.
- Poetyckie przekłady A. S. Naruszewicza.
- Przysłowia, wyrażenia i zwroty przysłowiowe w poezji A. S. Naruszewicza. Miejsce poety w paremiografii literackiej.
- Opracowanie edytorskie wierszy A. S. Naruszewicza do edycji tomów IV i V *Poezji zebranych* autora.
- Poezja obsceniczna o tematyce erotycznej w polskim oświeceniu.

Stepan Zakharkevich

- Czynniki adaptacji kulturowej mniejszości etnicznych Białorusi w XVI–XVIII wiekach.

Izabella Zatorska

- „Podróże na Północ” (Europy) Bernardina de Saint-Pierre, tj. do Polski i krajów ościennych – edycja krytyczna dla wyd. Garnier, część edycji „dzieł wszystkich” tegoż autora, pod kier. J.-M. Racault (całość) i D. Masseur (podróże).
- Kolonie francuskie w XVII i XVIII w.: Ocean Indyjski – Morze Karaibskie.

Katarzyna Zawilska

- Język listów pisanych przez kobiety w dobie średniopolskiej.

Ewa Zielaskowska

- „*O rymotwórstwie i rymotwórcach*”. Ignacy Krasicki między starożytnikami i nowożytnikami (przygotowanie do druku rozprawy doktorskiej).
- *O rymotwórstwie i rymotwórcach* Ignacego Krasickiego (przygotowanie edycji krytycznej).

Ewa Zielińska

- Prace nad przygotowaniem drugiego tomu korespondencji Stanisława Augusta z Augustynem Debolim (tom 1, zawierający listy z 1780 r., ukaże się drukiem w 2013 r.).
- Funkcjonowanie Departamentu Interesów Cudzoziemskich Rady Nieustającej.
- Prace we współpracy z informatykami z Instytutu Podstaw Informatyki PAN nad przywracaniem historykom zaszyfrowanych osiemnastowiecznych źródeł. W pierwszej kolejności będą to listy Debolego do Gabinetu i króla z lat 1774–1779.

Zofia Zielińska

- Przygotowywanie edycji korespondencji Stanisława Augusta z Katarzyną II (1764–1795).
- Rosja wobec konfederacji radomskiej (1767).

Michał Zwierzykowski

- Przygotowanie do druku edycji źródłowej *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1763* (planowany druk w Wydawnictwie Poznańskim na przełomie 2013 i 2014 r.).
- Reprezentacja sejmowa województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1763.
- Wiadomości z Poznania i Wielkopolski w „Kurierze Polskim” z lat 1729–1760.
- Prace wstępne nad przygotowaniem edycji źródłowej: *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1764–1793*.

Prowadzone projekty badawcze dotyczące XVIII wieku

Jolanta Czerzniewska

- Projekt: *Oświeceniowa koncepcja muzeum na przykładzie donacji Stanisława Kostki Potockiego dla Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego*; kierownik Jolanta Czerzniewska; numer projektu 2011/01/N/HS2/04672; instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki w ramach konkursu „Preludium” [dawny grant doktorski]; projekt realizowany w latach 2011–2012.

Jarosław Dumanowski

- Projekt: *Staropolskie przepisy kulinarne. Opracowanie i edycja rozproszonego materiału źródłowego*, nr 0094/FNiTP/H11/80/2011; kierownik projektu Jarosław Dumanowski; instytucja finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki.
- Projekt: *Cultural exchange between the royal courts of Poland and France in the modern era* — międzyrządowy polsko-francuski program współpracy dwustronnej „Polonium”; kierownicy: Jarosław Dumanowski, Michel Figeac, Centre d’Etudes des Mondes Modernes et Contemporains, Uniwersytet Bordeaux III we Francji.

Jerzy Głowacki

- Projekt promotorski: *Michał Wielhorski (ok. 1731–1814) — życie i myśl ustrojowa* (zakończony w 2012 r.); instytucja finansująca: Narodowe

Centrum Nauki. Jego rezultatem była praca doktorska *Gastronomia polityczna kuchmistrza litewskiego. Michał Wielhorski (ok. 1731–1814) – życie i myśl ustrojowa*, napisana pod kierunkiem prof. Zbigniewa Anusika i obroniona w październiku 2012 r.

Lucyna Harc

- Projekt badawczy finansowany ze środków European Science Foundation, w ramach EUROCORECODE Program: *Cuius regio. An analysis of the cohesive and disruptive forces determining the attachment and commitment of (groups of) persons to and the cohesion within regions*; temat: *Tożsamość kulturowa i regionalna Śląska w okresie 1526–1740*.
- Projekt: *Nekrolog dominikanów z Wrocławia*; instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.

Danuta Hombek

- Projekt: *Książka polska w ogłoszeniach prasowych XVIII wieku. Źródła, t. 6: Czasopisma i efemeryczne gazety warszawskie* – grant zespołowy; instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.

Jolanta Kowal

- Projekt: *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński*; kierownik B. Mazurkowa; realizacja tematu: *Model patriotyzmu w twórczości I. Krasickiego*; instytucja finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki (grant nr 0091/NPRH2/H11/81/2012).

Danuta Kowalewska

- Projekt: *Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918* (w ramach projektu redagowanie haseł *Satyra* i *Bajka*); kierownik projektu: Mirosław Strzyżewski (UMK Toruń); instytucja finansująca: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (nr grantu 3191/B/H03/2009/37).

Bożena Mazurkowa

- Projekt: *Motta, inskrypcje i cytacje w drukach doby oświecenia jako źródło do badań recepcji antyku w Polsce*; kierownik Tomasz Chachulski; temat: *Antyk oświeconych*, nr N N103 156537; instytucje finansujące: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Narodowe Centrum Nauki.
- Projekt: *Edycja Erotyków Franciszka Dionizego Kniaźnina*; kierownik Tomasz Chachulski; temat: „*Biblioteka Pisarzy Staropolskich*”, „*Biblioteka*

Pisarzy Polskiego Oświecenia” — kontynuacja serii wydawniczej i poszukiwanie nowych modeli edycji naukowej, nr 11H 12 0114 81; instytucja finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki.

Katarzyna Mikocka-Rachubowa

- Projekt: *Rzeźba włoska w Polsce ok. 1770–1830*; kierownik Katarzyna Mikocka-Rachubowa; instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki, na lata 2011–2014 (efektem prac będzie monografia).
- Projekt: *Poland and Artistic Culture of Western Europe 14th–20th Centuries*; projekt zbiorowy, finansowany przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, realizowany w latach 2012–2013; w 2012 r. złożony został do druku tekst (126 stron) pt.: *Rome and sculpture in Poland in the Reign of King Stanislaw Augustus (1764–1795)*, będący rozdziałem przygotowywanej w ramach projektu monografii, która ukaże się w 2013 r.

Anna Ryszka-Komarnicka

- Projekt: *Księga Judyty w oratoriach włoskich epoki baroku (1621–1734)*; instytucja finansująca: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (nr projektu: 2011/01/B/HS2/04723).

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- Projekt: „Modernios administracijos tapšmas Lietuvoje (LDK institucijų raida XVIII a. antroje pusėje)” [Modernization of administration in Lithuania: Evolvment of state institutions in the 18th century]; instytucja finansująca: Lietuvos mokslo taryba; grant nr VAT-44/2012 [Research Council of Lithuania; the grant No VAT-44/2012].

Stepan Zakharkevich

- Projekt: „Факторы культурной адаптации этнических меньшинств Беларуси в 16–18 вв.”; projekt № M11-078 finansowany przez: Белорусски фонд фундаментальных исследований (zakończenie w marcu 2013 r.).

Zofia Zielińska

- Projekt: *Przygotowywanie edycji korespondencji Stanisława Augusta z Katarzyną II (1764–1795)*; instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.

Tematy prac doktorskich pisanych przez Członków i powstających pod opieką Członków Towarzystwa

- *Alfieri w Polsce. Z problemów recepcji* (Olga Szadkowska, promotor Elżbieta Wichrowska).
- *Dwa barokowe poematy o Judyście. Konteksty interpretacyjne* (Maria Magner, promotor Elżbieta Wichrowska).
- *Dzienniki: Generałowej Heleny z Wolskich Krukowieckiej w perspektywie diarystyki kobiecej epoki* (Emilia Kolinko, promotor Elżbieta Wichrowska).
- *Elita polityczna województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1732* (Ewa Tacka, promotor Michał Zwierzykowski).
- *Enlightened Perceptions of the Russian Far East and American Far West: a chapter in the empirical prehistory of Human Rights* (Larisa Stresse-Gassiev, promotor główny Günter Lotes Universität Potsdam, kopromotor Dariusz Dolański).
- *Epistemologia w ujęciu Jana Śniadeckiego i Dougalda Stewarta* (Luiza Basek-Neels, promotor Stanisław Janeczek).
- *Epitalamia okresu Oświecenia. Edycja krytyczna ze wstępem* (Adam Dobrowolski, promotor Krystyna Maksimowicz).
- *Fenomen życia i twórczości Franciszka Karpińskiego* (Jacek Ubysz, promotor Barbara Wolska).
- *Filozofia w Akademii Połockiej* (Andrzej Rylka, promotor Stanisław Janeczek).
- *The genesis and organization of the Vilnius General Confederacy of the Grand Duchy of Lithuania in 1714–1717* (Mindaugas Šapoka, promotor Karin Friedrich).
- *Gesture and Performance: Princess Izabela Czartoryska and Her Gardens, 1770–1831* (Agnieszka Whelan, promotor Richard Butterwick-Pawlikowski).
- *Histoire culturelle du vin français en Pologne (moitié XVIIe siècle — début XIXe siècle)* (Dorota Lewandowska, promotor Jarosław Dumanowski).
- *Ideowy obraz Rosji w pismach Joseph'a de Maistre* (Łukasz Maślanka, promotor Paweł Matyaszewski) — za powyższy temat Doktorant został w grudniu 2012 r. laureatem konkursu Preludium 3, organizowanego przez Narodowe Centrum Nauki.
- *Inspiracje oświeceniowe inspiracje w pisarstwie historycznym Joachima Lelewela* (Anna Janczys, promotor Dariusz Dolański, kopromotor Iwan-Michelangelo D'Aprile, Universität Potsdam).
- *Jan Kazimierz Baluze (1648–1718). Od pazia Jana Kazimierza do ambasadora*

- dora Francji w Rosji (Katarzyna Urlewicz, promotor Jarosław Dumanowski).
- *Klientela austriacka w Rzeszy 1779–1785* (Jacek Kordel, promotor Zofia Zielińska).
 - *Kolonie francuskie w rejonie Morza Karaibskiego w drugiej połowie XVII i w pierwszej XVIII wieku* (Aleksandra Dmowska, promotor Izabella Zatorska).
 - *Kolorowane miedzioryty z pracowni rzymskich 4. ćwierci XVIII w. jako medium tradycji antycznej* (tytuł roboczy) (Mikołaj Baliszewski, promotor Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
 - *„Kucharz doskonały”*. Kulturowy fenomen kuchni staropolskiej (Aleksandra Kleśta-Nawrocka, promotor Jarosław Dumanowski).
 - *„Kuchmistrzostwo”*. Smak, tożsamość, hierarchia w Polsce i w Czechach w XVI–XVII wieku (Magdalena Spychaj, promotor Jarosław Dumanowski).
 - *Kultura książki na terenach południowo-wschodniej Rzeczypospolitej XVIII wieku w świetle ówczesnych źródeł prasowych* (Anita Podlasińska, promotor Danuta Hombek).
 - *Między piórem a buławą. Michał Kazimierz Ogiński jako twórca i mecenas kultury* (rozprawa z zakresu literatury i kultury XVIII w.; Artur Zióntek, promotor Antoni Czyż).
 - *Mysł historyczna Hugo Kołłątaja* (Monika Alechno, promotor Dariusz Dolański).
 - *Ordynacja ostrogska* (Mateusz Pławecki, promotor Bożena Popiołek).
 - *Oświecenie we Lwowie* (Aleksandra Dawiec, promotor Waław Wałeczek).
 - *Oświeceniowa poezja funeralna. Edycja krytyczna ze wstępem* (Katarzyna Sztobnicka, promotor Krystyna Maksimowicz).
 - *Panie modne w życiu i literaturze epoki stanisławowskiej* (Agnieszka Otylia Warcholak, promotor Krystyna Maksimowicz).
 - *Pierwsza polska książka kucharska? Stanisław Prasmofsky i jego dzieło* (Marta Sikorska, promotor Jarosław Dumanowski).
 - *Poemat w literaturze polskiej lat 1795–1830. Przekształcenia gatunkowe i obraz przemian światopoglądowych* (Kamila Myrdek-Rak, promotor Macin Cieński — praca obroniona).
 - *Poezja imienninowa okresu Oświecenia. Edycja krytyczna ze wstępem* (Aleksandra Gierczak, promotor Krystyna Maksimowicz).
 - *Poezja panegiryczna i pochwalna na łamach „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych”*. Edycja krytyczna ze wstępem (Małgorzata Pawlata, promotor Barbara Wolska).

- *Postaci kobiece w męskich i żeńskich tekstach polskiego oświecenia* (Weronika Pawlik-Kwaśniewska, promotor Danuta Kowalewska).
- *Powiastrka w literaturze polskiego oświecenia* (Dorota Pilarz, promotor Roman Dąbrowski).
- *Powieści historyczne Feliksa Bernatowicza* (Aldona Targońska, promotor Alina Aleksandrowicz).
- praca dotycząca kobiet jako uczestniczek *Grand Tour* w drugiej połowie XVIII i początkach XIX w. (robocze sformułowanie tematu) (Katarzyna Jagiełło-Jakubaszek, promotor Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
- *Processes of perception and representation between Maori People and Europeans during James Cook's voyages to the South Pacific* (Emilie al Saleh, promotor główny Jan Borm, Université de Versailles Saint Quentin-en-Yvelines (Francja), kopromotor Dariusz Dolański).
- *Proza diariuszowa Adama Naruszewicza* (Magdalena Bober-Jankowska, promotor Tomasz Chachulski).
- *Proza Diderota i jej polska recepcja* (Berenika Palus, promotor Marcin Cieński).
- *Rada Nieustająca 1775–1780. Studium z dziejów instytucji* (Łukasz Galas, promotor Zofia Zielińska).
- *Relacje rodzinne w testamentach czasów saskich* (Justyna Wieczorek, promotor Bożena Popiołek).
- *Rola czasopism Piotra Świtkowskiego w przenoszeniu niemieckiej kultury oświeceniowej na grunt polski* (Dorota Sidorowicz, promotor Marcin Cieński).
- *Różne oblicza oświeceniowego orientalizmu – elementy wschodnie w twórczości Ignacego Krasickiego i Jana Potockiego* (Anna Kupiszewska, promotor Waław Walecki).
- *Rządziocia oleszycka. W kregu dworu Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej* (Agnieszka Słaba, promotor Bożena Popiołek).
- *„Rzeczpospolita w oczach Wysokiej Porty. Collectanea z dziejopisów tureckich...”. Józefa Sękowskiego i ich miejsce w piśmiennictwie późnego oświecenia polskiego* (Magdalena Mnikówska, promotor Waław Walecki).
- *Sen w poezji polskiej epoki baroku. Od motywu do gatunku* (rozprawa dotyczy także tekstów źródłowych z XVIII w.; Marcin Pliszka, promotor Antoni Czyż, praca ukończona).
- *Sentymentalizm w poezji polskiej późnego oświecenia (1795–ok. 1820)* (Anna Jończyk, promotor Roman Dąbrowski).
- *Spółeczeństwo szlacheckie czasów stanisławowskich wobec państw*

- i narodów Europy. Pamiętnikarze polscy o „wrogach i przyjaciółach naszych”* (temat roboczy; Damian Sifczyk, promotor Dariusz Rolnik).
- *Świat rzeczy panięskich. Regestry posagowe szlachcianek XVII–XVIII wieku* (Anna Penkała, promotor Bożena Popiołek).
 - *Tadeusz Mostowski (1766–1842) – wydawca, literat i polityk w świetle zachowanych źródeł epoki* (Anna Mańczuk-Wakulińska, promotor Elżbieta Wichrowska).
 - *Tempus edax rerum (Czas żarłoczny wszystko pożera). Podróż po śladach w pismach Henryka Lubomirskiego* (Dorota Chłanda, promotor Izabella Zatorska).
 - *Tryptyk piastowski Juliana Ursyna Niemcewicza: Jadwiga, królowa polska; Kazimierz Wielki; Piast. Edycja krytyczna ze wstępem* (Anna Mateusiak, promotor Barbara Wolska).
 - *Twórczość Franciszka Morawskiego w świetle jego korespondencji* (Marta Kowalewska, promotor Waclaw Walecki).
 - *Twórczość poetycka Dyzmy Bończy-Tomaszewskiego* (Renata Śniadowska, promotor Artur Timofiejew).
 - *Twórczość Wojciecha Miera w kontekście poezji polskiego rokoka* (Dominika Świątoniowska, promotor Roman Dąbrowski).
 - *Warszawa oświeconych: miasto i jego literacki obraz* (Rafał Jakubowski, promotor Marcin Cieński).
 - *Warszawska publiczność teatru Wojciecha Bogusławskiego* (Adam Bukowski, promotor Irena Kadulka).
 - *Z dziejów folklorystyki w epoce oświecenia. Adam Kępski i jego zbiory pieśni ludowych* (Monika Brodzińska, promotor Antoni Czyż).

KONFERENCJE 2012

W dniach 23–25 marca 2012 r. w Halle an der Saale odbyła się konferencja *Synonymie, Analogie, Metapher: Beziehungen und Klassifikationen in Denken und Literatur des 18. Jahrhunderts / Synonymie, analogie, métaphore: Rapports et classifications dans la pensée et littérature du XVIIIe siècle*. Konferencji przewodniczyli: Michel Delon (Paris/Sorbonne) i Heinz Thoma (Interdisziplinäres Zentrum für die Erforschung der Europäischen Aufklärung/Halle an der Saale). Przedstawiono następujące referaty: Ralph Ludwig — *Synonymie, analogie et métaphore: cognition et culture*; Jean Christophe Abramovici — *Lexique et Lumières d’après le Dictionnaire des synonymes de Condillac*; Marie Leca-Tsiomis — *Les synonymes dans l’Encyclopédie*; Caroline Jacot-Grapa — *Un mot pour un autre ou les synonymes*

n'existent pas; Marek Bratuń — *Fortunato Bartolomeo de Felice et son idée de l'analogie dans l'Encyclopédie d'Yverdon*; Heinz Thoma — *Un style des Lumières? Rousseau et Diderot*; Hans Adler — *Synonymie: Die Wahl haben*; Olivier Ritz — *Les orages de la révolution, une métaphore incertaine*; Olaf Breidbach — *Systemanalogien: über Käfer, elektrische Fluida und die Ordnung des Gewissens*; Philippe Roger — *Usages polémiques de la synonymie pendant la Révolution française*; Michèle Vallenthini — *Sade et la rhétorique*; Michel Delon — *Qu'est-ce qu'un demi-soupir?*; Gisela Febel — *La pantomime comme langage universelle? Reflexions sur les analogies du corps de Diderot à Kleist*; Charles Vincent — *Dans le même sac d'immoralité: les pseudo-synonymes comme arme polémique au crépuscule des Lumières*.
Obradom towarzyszły burzliwe dyskusje.

[Marek Bratuń]

W dniach 24–25 kwietnia 2012 r. w Instytucie Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa *Image off/from Enlightenment*, pod auspicjami realizowanego ze środków 7 Programu Ramowego Unii Europejskiej projektu ENGLOBE. Wzięli w niej udział badacze z Uniwersytetu Zielonogórskiego, Consejo Superior de Investigaciones Científicas Madrid, Technische Universität Berlin, Universität Potsdam, National University of Ireland Galway, Université de Versailles Saint-Quentin-en-Yvelines, którzy wygłosili następujące referaty: Dariusz Dolański, *Tadeusz Kuntze. Images from 18th century*; Concha Roldán, *Philosophy for Ladies: diffusion or exclusion of knowledge in Enlightenment*; Roberto R. Aramayo, *Jean-Jacques Rousseau: the atypical enlightenment thinker and the dilemmas of modernity*; Nina Lex, *The Trojan Horse of the Enlightenment — Jean-Jacques Rousseau on the Perception of the Individual*; Ricardo Gutiérrez Aguilar, *Giambattista Vico, or della ragione sensibile. Fair judge and truce for images in the Enlightenment*; Anna Janczys, *Enlightenment inspirations in J. Lelewel's historical writing*; Monika Alechno-Matuszczak, *Images of Enlightenment in John Paul II's thought*; Iwan-Michelangelo D'Aprile, *Economy and constitution around 1800*; Irene Gómez Franco, *Homo smithianus: Sen's enlightened appraisal of Smith*; Małgorzata Konopnicka, *Silesian nobility in administration and jurisdiction of the province (1740–1806)*; Jarosław Kuczer, *Prestige, rank, authority — tradition and law. The Silesian aristocracy's way to gain and maintain the social status at the turn of Baroque and Enlightenment*; Emilie Al Saleh, *Enlightened Images of Discoveries from the Voyages of James Cook*; Nicholas Miller, *„La Pintura de Castas”: an enlightened genre? an enlightened reception?*; Nana Hengelhaupt, *Enlightening the Periphery. An Irish Enlightenment?*; Larisa Strese-Gassiev,

Enlightened ideas in Merck's „Sibirisch-amerikanische Tage-buch“; Agnieszka Pufelska, The Polish Jews in Berlin and their image; Alix Winter, Enlightened images of world trade at the beginning of the 19th century.

[Dariusz Dolański]

Dnia 6 lipca 2012 r. w Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie odbyło się międzynarodowe seminarium naukowe *Nuta wolności w pismach i działalności Józefa Wybickiego*. Spotkanie w rodzinnym dworku Wybickich — dziś siedzibie Muzeum, miało charakter jubileuszowy i było formą uczczenia 215. rocznicy powstania Mazurka Dąbrowskiego i 190. rocznicy śmierci jego autora. Organizatorzy: Wydział Filologiczny Uniwersytetu Gdańskiego, Wydział Historyczny UG i Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie, stanowiące Oddział Muzeum Narodowego w Gdańsku.

Obrady zgromadziły liczne grono badaczy z wielu ośrodków akademickich: z Pekinu, Wilna, Warszawy, Torunia, Poznania, Bydgoszczy i Gdańska. Wśród uczestników obok grona profesorów i badaczy, znaczną grupę stanowili doktoranci, studenci i uczniowie okolicznych szkół.

W części naukowej spotkania wygłoszono między innymi referaty: A. Grześkowiak-Krwawicz (IBL PAN), *Józefa Wybickiego myśli o wolności*; J. Bachórz (UG), *Mazurek Dąbrowskiego słyszany w „Panu Tadeuszu”*; Wu Lan (Pekińska Wyższa Szkoła Dyplomacji), *Hymny Polski i Chin*; B. Oleksowicz (UG), *Plutarch, „Żywoty sławnych mężów” — książka zbójcka oświeconych*; P. Kąkol (UG), *Gdańsk młodości Wybickiego*; E. Ulčinaité (Uniwersytet Wileński), *Pisma Wybickiego w bibliotekach wileńskich*; A. Wawrzyk (Muzeum Hymnu), *Dwór w Będominie — przykład ośrodka kulturotwórczego*; J. Włodarski, *„Oświecony przyjaciel czy wróg” — ewolucja poglądów Józefa Wybickiego wobec antypolskiej polityki Fryderyka II Hohenzolerna*; A. Krokosz, *„Samson” Wybickiego w więzach dla ojczyzny*.

Zarówno referaty, jak i dyskusja zmierzały do wyeksponowania form wyrażania aspiracji i dążeń wolnościowych w pismach i działalności Wybickiego.

Uroczystym momentem spotkania było przekazanie do zbiorów Muzeum autoryzowanego maszynopisu książki *Józef Wybicki, Wiersze i arietki*, przygotowanej przez zmarłego gdańskiego Profesora Edmunda Rabowicza.

W przerwie obrad odbyła się prezentacja ekspozycji i wystaw Muzeum Hymnu.

[Irena Kadulska]

W dniach 17–18 września 2012 r. odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa *Władysław Konopczyński jako badacz dziejów XVIII wieku*. Organizatorami spotkania byli: Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk oraz Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, patronat honorowy nad konferencją sprawowały władze Polskiej Akademii Umiejętności. Gośćmi specjalnymi byli pan Jan Mrozowski, wnuk prof. Władysława Konopczyńskiego, z rodziną. W trakcie konferencji wygłoszono 18 referatów. Pierwszy dzień obrad otworzył prof. Andrzej Wierzbicki (z Warszawy) referatem pt. „Władysław Konopczyński wobec procesów reorientacyjnych w polskiej historiografii pierwszych dziesięcioleci XX w.”. Następnie dr Kirill Koczegarow (z Moskwy) omówił problem stosunków międzynarodowych w Europie Wschodniej na przełomie XVII i XVIII w. pracach W. Konopczyńskiego. Dr Andriej Macuk (z Mińska) przedstawił natomiast obraz Wielkiego Księstwa Litewskiego w dziele Konopczyńskiego *Polska w dobie wojny siedmioletniej*. Özlem Akay-Dinç (z Ankary) na podstawie prac: *Polska a Turcja i Konfederacja Barska* zaprezentowała Władysława Konopczyńskiego jako badacza stosunków polsko-tureckich i turecko-rosyjskich na tle historiografii tureckiej. Jacek Kordel (z Warszawy) mówił o Austrii połowy XVIII w. w pracach Konopczyńskiego. Dr Maria Czeppe (z Krakowa) zaprezentowała portret Augusta III odmalowany w dziełach Konopczyńskiego, natomiast prof. Zofia Zielińska (z Warszawy) przedstawiła obraz Stanisława Augusta w *Konfederacji barskiej*. Prof. Wojciech Kriegseisen (z Warszawy) omówił problematykę dysydentów, a prof. Tomasz Ciesielski (z Opola) problematykę wojskowości polsko-litewskiej w XVIII w. w badaniach W. Konopczyńskiego. Prof. Hans Jürgen Bömelburg (z Giessen) omówił natomiast problematykę unii polsko-saskiej w twórczości krakowskiego historyka. W referacie prof. Michaela G. Müller (z Halle-Wittenbergi) zaprezentowano badania Konopczyńskiego nad liberum veto. Łukasz Galas (z Warszawy) mówił o literaturze politycznej konfederacji barskiej w badaniach krakowskiego historyka. Dr Tomasz Szwaciński (z Warszawy) przedstawił sprawę porwania przez Rosjan w 1757 r. szpiega pruskiego Lamberta w tychże badaniach, natomiast o. Paweł Zajac OMI (z Poznania) zajął się postacią nuncjusza Giovanni Andrea Archettiego w twórczości Władysława Konopczyńskiego. Problemami metodologicznymi w *Dziejach Polski Nowożytnej* krakowskiego badacza, w jego *Konfederacji Barskiej* i artykułach ze schyłku życia zajął się dr Boris Nosow (z Moskwy). Dwa referaty — prof. Macieja Janowskiego oraz piszącej te słowa (oboje z Warszawy) — poświęcone zostały niewydanej drukiem „Historyce” W. Konopczyńskiego. Obrady zamknął referat

prof. Piotra Bilińskiego, który mówił, w jaki sposób badania nad wiekiem XVIII w. oraz piśmiennictwo historyczne Konopczyńskiego znalazły odbicie w jego „Dziennikach”. Wszystkim referatom towarzyszyła żywa dyskusja. Materiały z konferencji niebawem uką się drukiem.

[Dorota Dukwicz]

W dniach 15–16 listopada 2012 r. w Katowicach odbyła się Ogólnopolska Konferencja Pracowników i Studentów *Codziennosc oswieconych*, w której wzięło udział 46 referentów z 14 ośrodków akademickich i badawczych z całego kraju. Organizatorem przedsięwzięcia oraz imprez towarzyszących było Koło Oświeconych wraz z opiekunem naukowym, dr hab. Bożeną Mazurkową. Funkcję merytorycznego przewodnika po dwudniowych obradach pełnił konferencyjny druk pod redakcją M. Marcinkowskiej, J. Mazur i S. P. Dąbrowskiego, zawierający streszczenia wszystkich wystąpień.

W czasie dwudniowych obrad referaty zostały przedstawione w następujących grupach tematycznych: 1. *Podróże i podróżopisarstwo*; 2. *Magnackie rezydencje*; 3. *Szaleństwa w salonie i w buduarze*; 4. *Edukacja i wychowanie*; 5. *Księgi i księgozbiory*; 6. *Galeria kobiecych portretów*; 7. *Miłość, miłostki i rozkosze*; 8. *Dla ducha i dla ciała*; 9. *Na scenie publicznej*.

Imprezami towarzyszącymi konferencji były:

1. Wystawa fotograficzna: „Katowice – miasto kultury”: na wielkoformatowych zdjęciach członkowie KO w strojach z epoki uwiecznieni na tle ważnych dla kultury miejsc i obiektów stolicy Górnego Śląska.

2. Krótkometrażowy film czarno-biały: *Przechadzka szlakiem kultury, czyli... Oświeceni w Katowicach*: utrzymany w konwencji kina niemego fabularny przewodnik po wystawie fotograficznej.

3. Inscenizacja fragmentów *Kawy* oraz dwuaktowej *Panny na wydaniu* A. K. Czartoryskiego w katowickim Teatrze Korez; w reżyserii i wykonaniu (w strojach i charakteryzacji z epoki) członków oraz opiekuna Koła Oświeconych.

Poszerzone wersje wystąpień konferencyjnych zostały złożone do dwóch tomów zbiorowych, które są przygotowywane do druku.

[Bożena Mazurkowa]

Z okazji przypadającej w 2012 r. 165. rocznicy śmierci Samuela Bogumiła Lindego w dniach 19–20 listopada 2012 r. odbyła się w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie ogólnopolska konferencja naukowa pt.: *Samuel Bogumił Linde (1771–1847) – pierwszy dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie*. Wygłoszono na niej 18 refe-

ratów, łącząc je w grupy tematyczne: Czasy Samuela Bogumiła Lindego — Andrzej Sołtan, *Warszawa czasu Lindego*; Krzysztof Migóń, *Kasaty klasztorów w XVIII i XIX w. i narodziny nowoczesnego bibliotekarstwa*; Jolanta Czerzniewska, „Figura amatora”. Stanisław Kostka Potocki-szlachcic, jako konserwator i inwentaryzator dziedzictwa na Królewskim Uniwersytecie Warszawskim. Samuel Bogumił Linde i środowisko ewangelickie — Andrzej Brandt, *Samuel Bogumił Linde — kilka uwag o życiu i pozostałych pamiątkach*; Wojciech Kriegseisen, „Miedzy radykalizmem a lojalizmem”. Samuel Bogumił Linde jako działacz ewangelicki w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim; Włodzimierz Nast, *Duchowe i ekumeniczne znaczenie dokonań Samuela Bogumiła Lindego w Kościele Ewangelicko-Augsburskim*. Samuel Bogumił Linde — leksykograf, bibliotekarz, bibliograf — Stanisław Dubisz, *Słownik Języka polskiego — dzieło życia Samuela Bogumiła Lindego*; Anna Żbikowska-Migoń, *Samuel Bogumił Linde (1771–1847) jako bibliotekarz i bibliograf na tle ówczesnego środowiska uczonych*; Maria Cubrzyńska-Leonarczyk, *Samuel Bogumił Linde — bibliofil „dla krajowego użytku”*. Samuel Bogumił Linde — dyrektor Biblioteki Publicznej — Marian Ptaszyk, *Samuel Bogumił Linde, dyrektor Biblioteki Publicznej przy Królewskim Uniwersytecie Warszawskim i jego współpracownicy*; Halina Mieczkowska, „Osobliwość nieznana” — zakupy starych druków do Biblioteki Publicznej przez Samuela Bogumiła Lindego. Lindiana — Hanna Kulesza, *Spuścizna Samuela Lindego w zbiorach Ossolineum — stan badań*; Ewa Malicka, „Rękopisma i inne pamiątki Samuela Bogumiła Lindego”. *Spuścizna po uczonym w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej — zawartość i stan badań*; Małgorzata Łazicka, *Ikonoografia Samuela Bogumiła Lindego*; Emilia Słomianowska-Kamińska, *Samuel Bogumił Linde — obchody rocznic*. Samuel Bogumił Linde — pedagog, polityk, uczoney — Irena Szybiak, *Działalność pedagogiczna Samuela Bogumiła Lindego*; Zbigniew Olczak, *Samuel Bogumił Linde — uczoney między czystą nauką a polityką*; Paweł Duber, *Działalność Samuela Bogumiła Lindego w Sejmie Królestwa Polskiego (1818 i 1820)*. Komunikaty: Janusz Bień: *Prezentacja elektronicznej wersji słownika Samuela Bogumiła Lindego*; Agnieszka Bednarkiewicz-Sowińska, *Samuel Bogumił Linde jako patron szkoły*. W pierwszym dniu otwarto wystawę *Samuel Bogumił Linde w kręgu książki*, a wieczorem w Kościele Ewangelicko-Augsburskim Św. Trójcy w Warszawie odbył się koncert muzyki sakralnej. Materiały z sesji zostaną opublikowane.

[Marian Ptaszyk]

12 grudnia 2012 r. w Instytucie Badań Literackich PAN w Warszawie odbyła się sesja naukowa w dwusetną rocznicę śmierci Stanisława Trembeckiego, poświęcona kanonowi jego twórczości poetyckiej. Celem sesji było wyjaśnienie kwestii spornych, związanych z autorstwem wierszy przypisywanych Trembeckiemu. Przedstawiono 10 referatów analizujących autorstwo poszczególnych utworów. Materiały z konferencji zostaną przedstawione w jednym z kolejnych numerów czasopisma „Wiek Oświecenia”.

[Wojciech Kaliszewski]

KONFERENCJE 2013

We wrześniu 2013 r. odbędzie się ogólnopolskie seminarium *Muzyka w polskiej tradycji — dialog tekstów kultury*. Będzie to pierwsze spotkanie z cyklu *Nad historią muzyki*, poświęcone zwłaszcza związkom muzyki i poezji melicznej, także w XVIII wieku. Organizator: Zakład Polskiej Literatury Dawnej, Tradycji Kulturowej i Edytorstwa w Instytucie Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach (Kierownik Zakładu: Antoni Czyż). Sekretarz seminarium: dr Ewa Borkowska.

[Antoni Czyż]

W dniu 20 września 2013 r. w Muzeum Stanisława Staszica w Pile odbędzie się kolejne już, VIII Spotkanie Staszicowskie.

[Józef Olejniczak]

Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk serdecznie zaprasza do wzięcia udziału w konferencji pt.: *Spotkania edytorskie: problemy edycji źródeł osiemnastowiecznych*. Odbędzie się ona 2 października 2013 r., w IH PAN w Warszawie. Celem spotkania jest wymiana doświadczeń edytorskich w jak najszerszym gronie specjalistów, a jednocześnie stworzenie forum do dyskusji na temat możliwości dostosowania instrukcji wydawniczej do współczesnych potrzeb. Organizatorzy chcieliby również w gronie badaczy osiemnastego wieku podstawowego podjąć próbę ustalenia kanonu źródeł, które powinny zostać wydane drukiem w pierwszej kolejności.

[Dorota Dukwicz]

XII konferencja litewskich badaczy wieku osiemnastego, organizowana przez Instytut Historii Litwy, Wilno, 10–11 października 2013 r., pod tytułem: *Wielkie Księstwo Litewskie w XVIII wieku: państwo, kultura, edukacja. Poświęcona 240. rocznicy powstania Komisji Edukacji Narodowej.*

[Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]

W listopadzie 2013 r. odbędzie się ogólnopolskie seminarium: *Prywatne i publiczne w literaturze stosowanej*. Będzie to trzecie spotkanie z cyklu: *Terytoria literatury*. Celem jest penetracja literatury okolicznościowej, stosowanej (termin Stefani Skwarczyńskiej) różnych epok, także XVIII wieku. Organizator: Zakład Polskiej Literatury Dawnej, Tradycji Kulturowej i Edytorstwa w Instytucie Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach (Kierownik Zakładu: Antoni Czyż). Sekretarz seminarium: dr Andrzej Borkowski.

[Antoni Czyż]

W dniach 14–16 października 2013 r. odbędzie się w Krakowie konferencja naukowa na temat *Komisja Edukacji Narodowej. Ludzie i dzieło w dialogu pokoleń*.

[Bożena Popiołek]

**ROUSSEAU I DIDEROT:
PRZEKŁAD, INTERPRETACJA, POZNANIE**
Konferencja naukowa z okazji 300-lecia urodzin
Rousseau i Diderota
Uniwersytet Warszawski, 2–4 grudnia 2013 r.

Szanowni Państwo, Drodzy Koledzy!

Na przełomie dwóch cykli rocznicowych obchodów — skończyły się już te poświęcone trzechsetnym urodzinom Rousseau a jednocześnie zaczęły się kolejne, mające uczcić urodziny Diderota — proponujemy połączyć nasze wysiłki i pomysłowość, aby w grudniu tego roku zorganizować sesję naukową *last minute* poświęconą „braciom zwaśnionym” połączonym raz jeszcze na tę okazję. Połączonym nie tylko bliskością dat urodzenia, nie tylko z powodu zawirowań losów, któ-

re uczyniły ich najpierw tak serdecznymi przyjaciółmi jak potem serdecznymi wrogami, lecz także celem nawiązania do tradycji naukowej współpracy na arenie międzynarodowej upamiętnionej słynną sesją naukową w Nieborowie, która, w październiku roku 1978, zestawiała dwa przeciwstawne sobie losy, pogodzone dopiero *post mortem* — Woltera i Rousseau. Zorganizowana była przez zasłużonych francuskich i polskich badaczy XVIII wieku, w tym profesorów Uniwersytetu Warszawskiego, polonistę Zdzisława Libereę i romanistkę Ewę Rządzkowską, a także dyrektora Muzeum Narodowego — Stanisława Lorenca. Po stronie francuskiej zaznaczyli swoją obecność najwięksi po dziś dzień badacze — Jean Roussel, Jacques Proust, Jean Ehrard, Jean Sgard, Daniel Beauvois i Roland Desné. Konferencja w Nieborowie stanowił punkt kulminacyjny w relacjach naukowych polsko-francuskich i francusko-polskich w drugiej połowie XX wieku. Brak nam dziś wydarzeń takiej rangi we współpracy naukowej, wśród obfitości innych, drobnych kontaktów, jakże użytecznych.

W Europie wieku XVIII losy ludzkie i literackie krzyżują się częściej niż poprzednio, zwłaszcza losy Francuzów i Polaków; nawet jeśli niektórym zdarza się — jak Diderotowi — starannie omijać Polskę w podróży misyjnej filozofa. Aczkolwiek przykład Rousseau dowodzi, że — aby się pozytywnie zaangażować w sprawy Rzeczypospolitej Obojga Narodów — nie trzeba było koniecznie stawać na jej ziemi.

Hasło towarzyszące w tle warszawskiemu spotkaniu — „Pogodzić *zwaśnionych braci?*” — mogłoby znaleźć rozwinięcie w innych pytaniach: czyż nie chodzi o to, by rozumieć ich przez siebie nawzajem, dzieło jednego przez dzieło drugiego? Intertekstualność organicznie wypływa z ich biografii.

Konferencja naukowa mogłaby zastanowić się nad pojmowaniem dzieła obu filozofów (i ich dziedzictwa) oraz redystrybucji jego owoców, utrudnionej lub ułatwionej — kiedy i dlaczego? — przez krążenie idei tak na poziomie tekstu jak i metatekstu, w kontekście metakulturowym i historycznym. Tym bardziej, gdy słowo „tekst” rozumieć szeroko, jako specyficznie zakodowany przekaz. Plan ogólny streszcza tytuł sesji: „**Rousseau i Diderot: przekład, interpretacja, poznanie**”.

Należało by także uwzględnić refleksje na temat potomstwa artystycznego, filozoficznego i krytycznego obu autorów — jaki wywarło ono wpływ na swoje (rozmaite) czasy? Co z kolei zakłada otwarcie obrad na wieki późniejsze i na badania specjalistów nie tylko z dziedziny filozofii, literatury i historii, lecz także (przykładowo) teorii widowisk, muzykologii, historii sztuki, prawa, etnografii...

Zgłoszenia (tytuł + abstrakt 800 znaków) **po francusku** na adres: i.m.zatorska@uw.edu.pl można przysyłać do dnia **31 lipca 2013 r.** Dyskusja toczyć się będzie także po francusku, z możliwością tłumaczenia symultanicznego krótkich wystąpień po polsku.

Organizatorzy sesji: Instytut Romanistyki UW i Uniwersytet Warszawski, Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym, Ośrodek Kultury i Cywilizacji Francuskiej oraz – udzielające sesji także naukowego wsparcia – Francuskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym. Skład komitetu naukowego: Jacques Berchtold, Michel Delon, Colas Duflo, Anna Grześkowiak-Krwawicz, Teresa Kostkiewiczowa, Catriona Seth, Izabella Zatorska.

Tryb organizacji

Do dyspozycji uczestników sesji przeznaczono 20 pokoi, w tym: 15 w hotelu „Hera” przy ul. Belwederskiej (obok Łazienek Królewskich, 25 min. autobusem od Uniwersytetu) i 5 pokoi w Hostelu „Helvetia” (tuż obok Uniwersytetu; zalecany gościom z Francji). Rezerwacji dokonano na 3 noce (1–4 grudnia 2013), z których dwie będą opłacone przez wpisowe z wyjątkiem nocy z 1 na 2 grudnia; osoby pragnące przybyć 1 grudnia (w niedzielę) proszone są o zgłoszenie tego możliwie **szybko** na adres: i.m.zatorska@uw.edu.pl

Wpisowe wynosi 400 zł od osoby. Konto, na które należy je wpłacać podam w kolejnej poczcie¹. Obrady rozpoczną się 2 grudnia około godz. 13.00, a skończą się 4 grudnia także około 13.00. W planach jest uroczysta kolacja na otwarcie sesji 2 grudnia. Dalsze informacje pojawią się w stosownym czasie (pod koniec wakacji). Pięknie zapraszamy!

W imieniu Instytutu Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego i Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym /–/

¹ Pracownicy UW dysponujący BST proszeni są o dane umożliwiające przelew wewnętrzny na subkonto Wydziału Neofilologii UW.

**ROUSSEAU ET DIDEROT:
TRADUIRE, INTERPRÉTER, CONNAÎTRE**
Colloque franco-polonais pour les tricentenaires de naissance
de Diderot et de Rousseau
Université de Varsovie, 2–4 décembre 2013

Mesdames, Messieurs, Chers Collègues,

à la charnière de deux commémorations majeures — celle en l'honneur du tricentenaire de Rousseau s'est achevée au moment où a commencé celle en l'honneur de Diderot — nous vous proposons de réunir nos forces et nos idées pour organiser en décembre 2013 un colloque *last minute* sur les „frères ennemis” réunis encore une fois pour cette occasion: non seulement pour la proximité de leurs dates de naissance respectives, non plus seulement à cause des aléas de leurs destins qui ont valu à leur relation d'être successivement d'amitié la plus étroite, puis de détestation, mais aussi pour renouer avec une tradition de collaboration scientifique internationale qu'illustre un colloque dix-huitiémiste mémorable, celui qui, en octobre 1978, avait été consacré, à Nieborow, à confronter deux autres destins adverses réconciliés seulement *post mortem*, ceux de Voltaire et de Rousseau. Il a été organisé par les plus éminents dix-huitiémistes français et polonais de l'époque, dont les professeurs à l'Université de Varsovie, le poloniste Zdzislaw Libera et la romaniste Ewa Rzadkowska, ainsi que le directeur du Musée national Stanislaw Lorenc. Avec la présence, du côté français, des plus grands noms de la recherche de l'époque (et d'aujourd'hui) — Jean Roussel, Jacques Proust, Jean Ehrard, Jean Sgard, Daniel Beauvois et Roland Desné — le rendez-vous de Nieborow fut le point culminant des relations scientifiques polono-françaises/franco-polonaises dans la seconde moitié du XXe siècle. De tels événements, à un tel niveau de collaboration scientifique, nous manquent aujourd'hui, dans la profusion de menus contacts, combien utiles.

Dans l'Europe du XVIIIe siècle, les destinées des hommes et des lettres se croisent aussi plus souvent qu'auparavant, notamment celles des Français et des Polonais; même s'il arrive à certains, Diderot y compris, de contourner la Pologne dans son périple de philosophe en mission. Encore que l'exemple de Rousseau prouve qu'il n'est pas nécessaire d'y avoir mis effectivement les pieds pour s'impliquer positivement dans les affaires de la République des Deux Nations.

Le mot d'ordre — **Réconcilier les „frères ennemis”?** — pourrait se prolonger par d'autres interrogations: ne s'agirait-il pas de les comprendre l'un avec l'autre, l'un à travers l'autre? L'intertextualité ressort organiquement de leurs biographies.

Le colloque pourrait revenir sur l'intelligence des deux œuvres (et de leur héritage) et sur leur communication, démarches entravées ou facilitées — quand et pourquoi? — par la circulation d'idées au niveau du texte comme au niveau métatextuel, métaculturel et historique: d'autant plus si l'on admet le sens large du mot texte, renvoyant au message culturel spécifiquement encodé. Avec, pour tracé général: **„Rousseau et Diderot: traduire, interpréter, connaître”**.

Seraient aussi envisagées des réflexions sur l'impact de la postérité artistique, philosophique et critique des deux auteurs, ce qui impliquerait l'ouverture aux siècles ultérieurs et aux spécialistes de domaines divers (arts de spectacle, musicologie, histoire de l'art, droit, ethnographie, entre autres), accompagnant des littéraires, philosophes et historiens.

Vos propositions de titre (avec un résumé de 800 signes) sont attendus avant le **31 juillet 2013** (i.m.zatorska@uw.edu.pl). Les débats se dérouleront **en français**, avec la possibilité de traduire certaines interventions ponctuelles en polonais.

Outre les organisateurs indiqués — l'Université de Varsovie et la Société Polonaise d'Étude du Dix-Huitième Siècle — la Société Française d'Étude du Dix-Huitième Siècle y contribue (à l'égal du Centre de Culture et de Civilisation Françaises près de l'Université de Varsovie), accordant en plus son soutien scientifique au colloque. Comité Scientifique: Jacques Berchtold, Michel Delon, Colas Duflo, Anna Grzeškowiak-Krwawicz, Teresa Kostkiewiczowa, Catriona Seth, Izabella Zatorska.

Fiche d'organisation

20 chambres seront mises à la disposition des colloquants, à savoir: 15 chambres à l'hôtel „HERA” (rue Belwederska, près du parc de Lazienki, à 25 min. de l'Université de Varsovie en bus) et 5 chambres à l'Hostel „HELVETIA” (tout près de l'Université: de préférence pour les collègues français). La réservation est faite du 1er au 4 décembre, soit 3 nuits, dont 2 seront couvertes par le fonds d'organisation, à l'exception de celle du 1er au 2 décembre; ceux qui souhaitent venir dès le 1er décembre (dimanche) sont priés de le signaler par avance **le plus vite** possible à mon adresse: i.m.zatorska@uw.edu.pl

Les débats commenceront le 2 décembre vers 13h et finiront le 4 décembre vers 13h également. Un cocktail dînatoire d'ouverture sera prévu le 2 décembre. D'autres détails suivront en fin d'été. Soyez Bienvenus!

Au nom de l'Institut d'Études Romanes de l'Université de Varsovie et de la Société Polonaise d'Étude du Dix-huitième Siècle /-/

[Izabella Zatorska]